

Published Monthly by
Knights of Lithuania
366 W. Broadway,
SO. BOSTON 27, MASS.

DIEVUI IR TĖVYNEI

Year's subscription: U.S. and
Canada \$3.00; foreign \$3.50;
single copy 30 cents.

EDITOR — ANTANAS VAIČIULAITIS 2087 No. Main Ave., Scranton 8, Pa.
ASST. EDITOR — PHYLLIS GRENDAI 366 W. Broadway, S. Boston 27, Mass.

Knights of Lithuania Supreme Council Officers 1948-49

REV. J. C. JUTKEVIČIUS, Spiritual Director 153 Sterling St., Worcester 4, Mass.
JOSEPH BOLEY, President 5 East 62nd St., New York, N. Y.
AL WESEY, 1st Vice-President 102 Maple St., Great Neck, N. Y.
FRANK J. PETERSON, 2nd Vice President 3018 Vinewood, Detroit 16, Mich.
ANNE M. KLEM, Corresponding Sec'y. 183 Dukes St., Kearny, New Jersey
HELEN SHIELDS, Recording Sec'y. 217 Wharton St., Philadelphia 47, Pa.
ANNA MAE UZNIS, Financial Sec'y. 3079 Maybury Grand, Detroit 16, Mich.
FRANK GUEDELIS, Treasurer 129 Rita St., Dayton 4, Ohio
REV. MODESTAS STEPAITIS, O.F.M., Trustee Franciscan Monastery, Greene, Maine
ANDREW YUKNIS, Trustee 9207 So. Homan Ave., Evergreen Park 42, Ill.
KONNIE J. SAVICKUS, ESQ., Legal Advisor 4532 N. Clifton Ave., Chicago, Ill.
STANLEY K. GRIGANAVIČIUS, Art. Dept.

RITUAL COMMITTEE - PHYLLIS GRENDAI, ANTHONY J. YOUNG ESQ., LONGINAS L. SVELNIS

ATSIŠAUKIMAS

Lietuvos Vyčių metinio seimo dienos jau artinasi. Neužilgo iš visų Amerikos lietuvių kolonijų, mūsų gražus lietuviškas jaunimas, vyks į Elizabeth, N. J. ten dalyvauti Vyčių 36-tame visuotiniame seime. Tai bus vėl ypatinga proga apsvarstyti organizacijos ir jaunimo klausimus, pažvelgti į praėjusių metų nuveiktus darbus ir nustatyti naudingą planą būsimam veikimui ateityje.

Lietuvos Vyčiai, tai vienintėlė katalikiška organizacija, kuri apima visus Amerikos lietuviškos kilmės jaunuolius bei jaunuoles. Ji rūpinasi vienyti jaunimą į stiprią organizuotą jėgą tarnauti "Dievui ir Tėvynei". Ji pratina narius uoliau praktikuoti katalikų tikėjimą, auklėja juos gerais Amerikos piliečiais ir žadina juose meilę dėl Lietuvos, lietuvių kalbos ir papročių.

Organizacija su tokiais prakilniais idealais verta paramos visos lietuviškos visuomenės, ypač dvasiškių. Yra žinomas faktas, kad kur tik dvasiškija rūpinasi Vyčiais ir kartu su jais veikia, ten yra puikiai veikianti kuopa, į kurią priklauso katalikiškai bei lietuviškai susipratę jaunimas.

Už tai iš visos širdies kviečiu visus dvasios vadus kuo skaitlingiausiai seime dalyvauti. Jūsų atsilankymas bei dalyvavimas bus gražus pavyzdys mūsų puikiai veikiančiam jaunimui. Taipgi raginu visas kuopas pasistengti į seimą siūsti kiek tik atstovų bus galima. Kuo skaitlingiau suvažiuos, tuo pasekmingesnis bus seimas ir tuo geriau Lietuvos Vyčiai pasinaudos.

Kun. Jonas C. Jutkevičius,
Centro Dvasios Vadas

All correspondence should reach the editorial offices by the 15th of the month preceding the next issue. Correspondents may use pen names, but all correspondence must bear the signature and address of the writer. The editor assumes no obligation to return any material not solicited.

Entered as Second Class Matter June 10, 1943 at the Post Office at Boston, Mass., under the Act of March 3, 1879.

Apie Lietuvių Kalbą

Neseniai šioje šalyje būta pasipiktinimo ir įniršimo tarp kai kurių mūsų brolių. Atsirado žmonių, kurie vaikščiojo pasipūtę, pikti ar susirūpinę, lyg kokia nelaimė būtų ištikusi ar ant skaudulio užsiminta.

O skaudulio iš tikrųjų esama. Tai lietuvių kalba, kurios likimą šiame krašte palietė prel. M. Krupavičius, tas didysis Lietuvos laisvės kovotojas. Jis pasakė savo mintį tiesiai: nuodėmė yra lietuvių kalbą apleisti ir pamiršti. Toks jo žodis kai kam didžiai nepatiko. Atsirado tokių, kurie pasipūtė ir jautėsi išsižeidę dėl šios pastabos.

Tačiau pasilieka tiesa, kad lietuvių kalba čia yra smarkiai apleista, o ne vienam ir nepageidaujama. Geriau įsistebėjus, galima atskirti tris mūsų tautiečių grupes: vieni lietuvių kalbos nė girdėti nenori ir jos gėdijasi; antri ją pakenčia, bet galvoja, kad neverta per daug dėl jos sielotis — tegul sau pamažėle ji miršta; tretieji gi brangina, rūpinasi ir dirba, kad lietuvių kalba čionai išliktų ir stiprėtų.

O mūsų tėvų kalba turi stipriau suskambėti šioje šalyje. Reikia tik atsiminti, kad ji yra išstatyta dideliame pavojui pačioje Lietuvoje. Ten mūsų broliai ar seserys naikinami arba išvežami. Jų skaičius smarkiai išretėjo. Su kiekvienu žuvusiu ar Sibire mirusiu lietuviu užgesta ir lietuvių kalbos kibirkštėlė. Tėvų žemėje jau daug kas surusinta — istaigose, mokyklose ir kitur brukama rusų kalba. Mūsų gimtoji kalba, graži ir brangi, tūkstančius metų ištvėrusi, savo tėvynėje jau neranda kampo, atsidūrusi našlaitės vietoje.

Daug kam iš mūsų ir šioje šalyje pučia vėjai, kad lietuvių kalbos nereikia ir kad ji tegul sau nueina į kapus su mūsų močiutėmis. Kuo daugiau anglų kalbos įsivedama į bažnyčias, kad airiams geriau įsiteikus. Kai kur lietuvių kalbos neleidžiama dėstyti net paprasčiausiose lietuvių mokyklose vaikučiams. Esti ir priešingai, kada tose mokyklose lietuviškai pramoksta italiukai, slovakiukai ar lenkiukai. Jaunimo susirinkimuose dažniausiai tegirdima anglų kalba. Per žymesnių asmenų (lietuvių!) pagerbtuves tarpais pasitaiko girdėti kalbas tik angliškai, nors didesnioji susirinkusiųjų dalis nesupranta, kokią airišką išmintį anas tenai pila.

Ir taip toliau.

O gal blogiausia, kad jaunojoje kartoje nėra noro ir pasiryžimo lietuviškai kalbėti, tą kalbą geriau pažinti, ją pastudijuoti, savo tarpe vartoti. Su nedidele pastanga kiekvienas, gimęs iš lietuvių tėvų, galėtų puikiai kalbėti lietuviškai — ir rašyti. Reikėtų tik mažutės pastangos. Bet daugis nė piršto nepajudina, lyg tėvų

VARGO MOKYKLA

Taip spaudos draudimo laikais lietuvė motina mokė vaikučius skaityti iš lietuviškos knygos.

kalbos pažinimas, gražesnis jos vartojimas būtų nepakeliama sunkenybė. Iš tikrųjų ta sunkenybė būtų lengva kaip plunksna, jeigu namie su tėvais, su broliais ir seserimis būtų kalbama lietuviškai, skaitomi lietuviški laikraščiai ir knygos, domimasi lietuvių praeitimi, meniniais ir kultūriniais lietuvių tautos laimėjimais. Nenorima žingsnio žengti tenai, kur jokios pastangos nereikia. Jau ir angliškai yra išėjusių knygų apie lietuvių kalbą, literatūrą, meną, praeitį, gražiąją sostinę Vilnių... Ir pasiklauskime dabar: kiek iš mūsų tarpo esame tas knygas išgiję ir skaitę? O su Lietuvos kultūros, meno ir praeities gilesniu pažinimu savaime atsirastų noras ir meilė lietuvių kalbai.

Seniau Lietuvos poetai dainavo, kokia graži ir brangi yra lietuvių kalba. Šiandien galime pridėti, kad ji yra ne tik graži ir brangi, bet ir naikinama bei daugelio niekinama. Ji žlugdoma ne tik Lietuvoje, bet ir šioje šalyje, mūsų pačių nepaisymu, užmiršimu, apsileidimu arba neapykanta.

Visi tie, kuriems lietuvių kalba iš tikrųjų yra gera, brangi ir graži, turime ją vertinti ir ją džiaugtis ne tik savo širdyse ar kalbėdamiesi su savo močiutėmis. Ji turi būti mūsų kalba kiekviena proga, kur tik lietuvis susiduria su lietuviu. Negana nė to: mes turime dirbti, kad ji mūsų lūpose būtų gražesnė ir švaresnė. Turime stengtis, kad ji ne smuktų ir menkėtų, bet kad stovėtų tvirta ir gyva ne tik mūsų širdyse, bet ir visame mūsų lietuviškajame gyvenime: na-

Rogės

Šita istorija įvyko anais laikais, kada žmogui nereikėjo bėgti septyniasdešimt mylių pasižiūrėti meškino ar elnio. Lokiai patys atvėžliodavo į sodžius, išvartydavo avilius ir grįždavo į savo laužus meduotais snukiais ir linksmi, lyg koki girtuokliai. Čia betgi kalbėsime ne apie stirnas, tetervinus ar meškas, o apie auksinės sielos Medeninkų vyskupą Kristupą ir apie jo roges. Visas atsitikimas trūni surašytas Gaurės parapijoje, klebonijos aukšte, ir violetine stula suveržtas.

Pro vyskupą Kristupą buvo jau prakūprinę daug žilų metų ir sugulę į dulkėtus savo grabus. Ir jis pats nebuvo toks eiklus, kaip seniau. Per pamokslus apie pagonišku stabų menkystę ir tikrojo Dievo šlovę gerklė jam vis dažniau užsikirsdavo. Kaip obelis po žieduoto pavasario ir brandžios vasaros leidžia ant savo šakelių susikloti snaigėms ir užsnūsta tyliam miege, taip ir jis nutarė pailsėti po ilgų darbo metų. Vyskupystę atidavė ipėdiniui, o pats, šarmotas nuo amžiaus ir sulinkęs nuo gerų darbų, nuvažiavo į vienuolyną, kur visi linksminosi, sulaukę tokios garbės. Džiaugėsi viršininkas, džiaugėsi broliukai — visi jie džiaugėsi: ir vartininkas ir kalvis, kuris tą vakarą taip smogė kūju, kad lūžo kotas, o kibirkštys ištryško už pusės mylios. Ta sena ragana, kuri būrė iš žolių, iš vėjo ir žvaigždžių, ir buvo dešiniajame akim žliba, esą, apakusi kaip tik nuo anų broliuko žiežirbų.

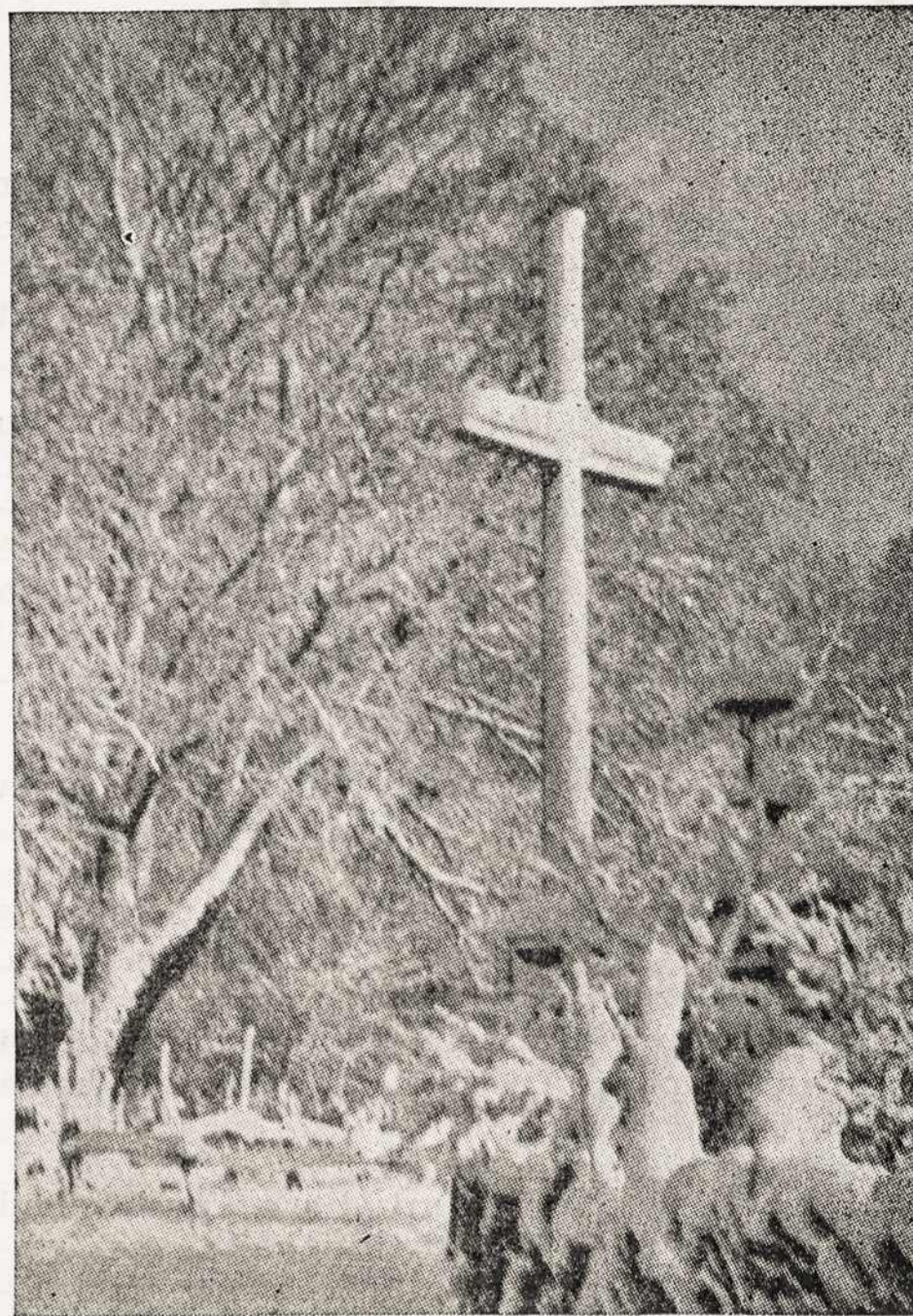
Vieną vakarą, kai į klevo viršūnę sutūpė būrys kuosų ir atstatė savo gūžius prieš vėją, kai už alyvų trililiavo patenkintas broliuko dailidės balsas, sode vaikščiojo vienuolyno viršininkas. Jis žiūrėjo ne tiek į savo brevijorių, kiek į dunksančias girias ir žioruojantį saulėleidį, nors nebuvo dar tiek sutemę, kad neiškaitytum raidžių. Jis mąstė, ką čia padovanojus vyskupui, kuris buvo kuklus, lyg pienė šalia kelio, ir net neparagavo ano saulėto vyno, kurio buvo atsiuntę kartūzai iš Prancūzijos. Per mūrinę tvorą, kuri Viešpaties tarnus gynė nuo pasaulio, jisai toli, baltose lygumose, išvydo juodą kuokštą, kuris štai krustelėjo ir per sniegus brido artyn: per pusnis klampojo ten senelis vyskupas. Jis buvo išėjęs į šerkšnu apibertas girias pasiklaudyti Dievo tarp tų kuplių liepų ir lieknų pušų. Da-

muose, susirinkimuose, pasilinksminimuose, spaudoje, knygoje, mokyklose, bažnyčiose, laiškuose.

Tegul lietuvių kalba būna kasdieninis mūsų žodis ir mūsų širdžių džiaugsmas, o ne užguita našlaitėlė ar prie grabo lentos prižengusi senutė.

Išlaikykime mes ją savo tarpe gyvą, gražią ir stiprią — ir didžios meilės vertą!

A Vaičiulaitis

Apsnigtas partizano kapas Lietuvoje...

bar jis grįžo žilas nuo metų ir paraudęs nuo žiemų vėjo. Pasikėlęs sutaną, apšilęs, jis pūškavo be kelio, per arimus ir pievas. Viršininkas, atsiėmęs į obelį, nuo kurios, krustelėjus, biro sniego žvaigždelės, matė, kaip vyskupas pora sykių suklypo ir skurdžiai kėlėsi, o į kalvelę ties tvora jis beveik rėpliojo, nes takas čia buvo čiuožusių broliukų nuslidinėtas.

Nedrąsiai sugirgždino senelis Kristupas sodo vartus ir, įėjęs į taką tarp erškėčių, purtė sniegą nuo sutanos.

Viršininkas jam tarė:

— Šviesybe, taip varginatės.

Vyskupas jam atsakė:

— Miške, rodos, girdi patį Dievą šalia savęs tyliai ir galingai alsuojant. Vienišam genio kalenime jauti kažką stebuklingo ir jaukaus. Ir daugiau sau žodį kasdien nukiūtinti į girias.

— Tokiam amžiuje!

— Mielas tėve! Ar nėra Šventam Rašte pasakyta: "Kalnai šokinėjo kaip avinai ir kauburiai kaip avinėliai". Taigi, brangusai, Aukščiausiojo galybė ir man suteiks dar tiek jėgų, kad galėsiu bėgioti ir šokinėti, kaip tie pranašo ėriukai.

— Taip, — tarė viršininkas, žvelgdamas į dangų prasikalančias žvaigždes. — Viešpats padarė su mumis didžių dalykų; mes pasidarėme linksmi.

Bernardas Brazdžionis

ŽIDINYS

*Kaip mes tavęs pasilgom, šiltas
Tėvynės meilės židinys,
Ir ten sugrižt sugriautais žemės tiltais
Kaip tu šauki mus, kaip tu vadini.*

*Visi keliai ir visos mūsų dienos
Kaip sapnas blėsta be tavos ugnies,
Tu kaip graži legenda mum, tu vienas
Pro skausmo ašaras, pro viltį vaidinies.*

*Tavoj liepsnoj regiu senolių veidus,
Kai sielą supa vėlinių malda,
Tu šviest imi ten, saulei nusileidus, —
Ir nebaisi vaikams naktis juoda.*

*Tavo šviesos pilni namai tėvynės
Ir pilnos širdys tavo šilumos,
Tik tavo ugnį, židinį, čia prisimines
Esu vėl tartum tėviškės namuos.*

*Girdžiu, kaip šnabžda degdamas berželis
Ir kaip many tu degt imi.
Rankas ištiesęs, puolu aš ant kelių:
Prisiekiu grižt ir amžiais būt su tavimi.*

— Bet, tėve, linksmam būti yra sunkiausia. Džiaugsmą reikia pirkti didele šventumo, aukojimosi ir meilės kaina.

Juodu žengė griekšnių sniegu į vienuolyną. Broliukas kalvėję daužė geležį ir giedojo. Medyje kiauktelėjo apsisapnavus kuosa ir vėl nutilo.

Susyk viršininkas tarė sau garsiai:

— Jau!

Ir iš džiaugsmo jis net suplojo delnu į brevijorių.

— Kas? — nustebo senelis Kristupas.

— Nė pats nežinau. Kartais mus pradžiugina kokia nors mintis taip staiga, kad jos net nespėji sugauti. Taip ir man dabar atsitiko.

O tačiau jis žinojo, dėl ko šuktelėjo aną žiemos vakarą sode. Jį lyg kokia šviesa nuplieskė: vyskupui reikia rogių!

Tik pagalvokit! Padarys vienarkles roges, su stirnų kailiuku ant kojų, su varpelio tintėjimu žiemos miškuose. Taip, važnyčios patsai vyskupas. Jis sėdės atsilošęs, retkarčiais botagu mostels arkliui, kuris karpys ausimis ir prunkš, įrietęs kaklą. Žmonės iš pirklių eis į kelią, maži vaikučiai rodys į senelį ir kuždės: "Vyskupas, vyskupas!" O jisai prisiartins prie jų, laimins ir šnekės su jais, vyžotais baudžiauninkais. Ir kai išdrįšęs kuris jų prieis prie rogių, apčiupinės jas nuo pavažų ligi ienu, Dievo tarnas jiems sakys: "Tai vienuolyno dovana".

— Broliukui dailidei rytoj liepsiu imtis darbo, — tarė sau viršininkas, vyskupui nieko neužsimindamas.

Rytojaus dieną į vienuolyną užsuko grafas Tarsvydas su dešimtaine: kviečių maišais, gyvu jaučiu, tokiu narsiu, kad jį varė penki bernai, ir

lokiu kailiu, sumedžiotu rudenį Čiuplynės trakuose. Kitą dieną, keliaudamas į Medininkus, vienuolynė sustojo Vilniaus vyskupo sekretorius Ksaveras, linksmas ir galingas kunigas. Jis ne tiek meldėsi ir Dievą garbino, kiek pilstė midų ir krinto zuikieną, ir vis pasakojo apie didžiojo kunigaikščio medžioklę, kurioj buvo nušauta eibė stirnų, šernų, ir lapių — kas čia visus juos ir suskaitys! Paskui, baigiantis savaitei, apie Skuodą pasirodė maras. Vienuoliai ištisas dienas ir naktis meldėsi ir pasninkavo. Pats viršininkas važinėjo po parapijas ir sakė pamokslus apie žmonių nuodėmes ir Viešpaties rūstybę, gaudino savo klausytojus amžinomis kančiomis ir liepė jiems taisyti: sunaikinti paskutinius stabus ir iš savo tarpo išmesti raganas bei kerėtojus; gal tada Dievas kylančią nelaimę nukreips pro šalį.

Kai viršininkas grįžo ir vėl atsiminė roges, artinosi Užgavėnės. Jis broliui dailidei liepė šokti prie darbo.

Ir štai nuo ryto ligi vakaro broliukas dailidė tašė, obliavo, kalinėjo ir giedojo vis skardžiau ir skardžiau. Juo tolyn jis dirbo, juo nuostabesnių dalykų jo galvoj kilo. Ne, tai nebus kokios gramozdiškos šlajos, kurias tempia sulysęs ašvienis. Jo rogės žvilgės kaip provincijolo tabokinė, ir jose bus pilna visokių paveikslėlių. Viename šo-

Apšarmojusios nuo šalčio Lietuvos pušys...

ne jis išdegino Lietuvos karalaitį šv. Kazimierą su lelija rankoj, antroj pusėj gauruotą lokį su medžiotoju ir trimis skalikais. Pryšaky rogių tekėjo saulė su tiekos spindulių — akys raibo į juos pasižiūrėjus! Nemanykit, kad pavažos buvo pamirštos. Ne! Jose čiulbėjo dagiliai su sniegonomis ir skraidė šarkos. Jose tupėjo smulkios voveraitės su riešutu pirmagalinėse kojytėse ir nardė ūdros, ieškodamos grobio. Ir atrodė, kad rogėms nė žirgo nereikės: pakels jas į orą visi tie lokiai ir elniai, nuneš jas startos ir varnėnai, nuneš į patį dangų, kaip pranašą Eliją anais laikais.

Atėjo ir pusiaugavėnis.

— Greičiau, broliuk, greičiau! — sakė viršininkas, beveik diena iš dienos ateidamas pasižiūrėti.

— Greičiau, broliuk! — jam kalbėjo vienuoliai.

— Greičiau, greičiau! — ragino jį ir virėjas, kai temstant atnešdavo rėtyje virtų pupų jam vakarienės.

Net ir varnos, sutūpusios obelų viršūnėse, kraipė galvas ir kvarksėjo: "Greičiau, greičiau!"

Broliukas dailidė iš tikrųjų slinko jau prie galo. Tik jam reikėjo užpakalyje rogių nupiešti žuvį, krikščionybės ženklą, o tai bus ne kas kita, kaip didžuvė, su dvišaka uodega ir su švirksčiančiu vandeniu iš galvos.

Išaušo diena, pilna mėlyno dangaus, kai medžiai nerimo beatžengiant pavasariui, kai vanduo capsėjo nuo snieguotų stogų, o žvirbliai krūmuose mušdamiesi rėkė, kad greit bus šilta. Ir

JURGIS BALTRUŠAITIS

SAULĖLYDŽIO MELODIJA

*ŽEMĖS tyrai tyliai minga
Ir jau rengias iškilmingai,
Žydrio tolių karalienė
Į kelionę jos kasdienę...*

*Auksu žėri jos apsiaustas,
Ilgas valktis aukso austas —
Aukso sagos ant krūtinės
Ir raudonų rožių pynės...*

*Jos dvariškių juostos, raiščiai,
Jai praeinant, švyti skaisčiai
Ir šalmais ir skydais žiba
Sosto riterių sargyba...*

*Karalienė žengia, buria,
Jos vėduoklė laužus kuria
Ir tik driekias liepsnos, dūmai,
Spindi laiptai, aukso rūmai...*

*Ir kai toliuose ji skęsta,
Lygiai nyksta, lygiai gęsta
Jos mįslingos drignės gijos,
Žemės aukuro žarijos...*

kaip tik tą dieną rogės buvo ištrauktos iš pašiūrės ir nuvilktos į kalvę.

— Oplia! — tarė broliukas kalvis ir taip žiebė kūju, kad aplink stovėjusieji ausis užsikimšo.

Dirbo kalvis ištisą dieną ir naktį. Jis daužė raudoną geležį, lankstė ją ir giedojo vis garsiau ir garsiau. Kai saulei tekant viršininkas užsuko pas jį ir ketino priminti, kad nors valandėlę migteltų, didžiai nustebo išgirdęs broliuką šaukiant ne apie Dievo garbę ir dangaus angelus, o apie lydekėlę, marių žuvelę, ir apie mergele aukštam tėvo dvare.

— Vaikeli, gailėkis už nuodėmes! — įspėjo viršininkas jį. — Kas per dainos čia, kur tik Aukščiausiojo vardas gali skardėti!

Broliukas nusišluostė prakaitą nuo kaktos ir pasirėmęs ant kūjo žiūrėjo nuoširdžiu žvilgsniu, tarsi nieko nesuprasdamas.

— Na, sakyk: greit žadi apkaustyti?

— Rytoj.

Ir kalvis valandėlę snustelėjo čia pat, ant narų. Paskui vėl skambėjo geležis, švilpė dumplės, o sutemus kibirkštys pro kaminą virto kamuoliais, lyg bitės iš avilio. Iš tolo atrodė, kad kilo gaisras. Ir kai auštant broliukas baigė kausę, pats negalėjo atskirti, kur čia žarijos, kur geležis ir kur medis. Jis kaip matai užmigo, vos pasiekęs narus. Jis gulėjo, nei lokys irštvoj, ir jo žiemos miegas būtų buvęs labai ilgas: bet iš kalvės jį ištraukė vienuoliai, kurie sukilę anksstyvųjų mišių, sode išvydo gaisrą ir išgelbėjo žmogų, bet rogės taip ir liko ugnyje.

Labiausiai jų gailėjosi broliukas dailidė. Jam tiesiog ašaros liejosi per skruostus. Tai kas, jei šiomet nebūtų regėjęs važinėjantis jomis! Kalvos pernakt nutirpo ir eglės atrodė tokios tamsiai žalios, kad net kvapą gniaužė į jas pažvelgus. Pavasaris! Bet kas būtų buvę per kitas Kalėdas? Koks skridimas laukais rogėse!

Vyskupas Kristupas, auksinės sielos vyras, apie roges ir jas ištikusią nelaimę nieko taip ir nesužinojo: prieš kelias dienas vaikščiodamas jis nusišaldė, o tą pačią naktį, kada gaisras kilo, gera jo dvasia pasibeldė į dangų ir ten buvo su dideliu rykavimu priimta, giedant angelams ir šlovinant Viešpatį patriarkams.

Isigykite Konstituciją

Lietuvos Vyčių naujos konstitucijos jau išėjo iš spaudos. Patartina kad visi nariai ją įsigytų ir su ja susipažintų. Ypač svarbu kad naujai įsirašantieji nariai būtų ją atydziai perskaite pirm negu jie būna prisaiškinti ir oficialiai priimti organizacijon.

Su konstitucijų užsakymais prašau kreiptis tiesiog į mane. Knygelės kainuoja po 25.

Anna Mae Uznis,
Finansų Sekretorė.

Vincas Maciūnas

Simanas Daukantas

Nukilkime mintimi į tolimąją carų Rusijos sostinę Petrapilį prieš šimtą metų. Ant pelkynų statytą miestą gaubė tiršta rudens migla. Erdviame senato archyvo kambaryje buvo tamsu ir drėgna lyg kokiame rūsyje. Kampuose ir palubėje kybojo voratinkliai, o storas dulkių sluogsnis dengė pasieniais ant lentynų išdėstytus senų, pageltusių ir aptrūnijusių rankraščių ryšulius.

Senyvas, gerokai nuplikęs, ligūstos išvaizdos vyras, kurio neturtą vaizdžiai rodė aplopyti drabužiai ir blizgančios nuo ilgo raštinės darbo švarko alkūnės, ant kėdelės pasilipęs, paėmė nuo lentynos vieną rankraščių ryšulį ir tuoj pat įniko jį skaityti savo paraudusiomis nuo pervargimo akimis. Drėgnas nekūrento kambario šaltis nemaloniū šurpu skverbėsi pro jo apdėvėtus drabužius, ir jis kartkartėmis atsikosėdavo giliu, iš pat krūtinės einančiu kosuliu. Betgi, nekreipdamas į tai dėmesio, skaitė toliau. Skaitė ir pamažu jo vienuoliškai rimto veido rūstūs bruožai švelnėjo, o priblėsusios akys beveik laime sušvito. Neabejotina, jis skaitė kažką brangaus, kas jaukia šilima pripildė to pilkojo žmogelio širdį.

Rankraščiai, kuriuos jis su tokiu įsigiliniu skaitė, priklausė vadinamajai Lietuvos Metrikai. Tai buvo daugybė senų raštų iš Lietuvos kunigaikščių raštinės archyvo, kuris, Lietuvai netekus XVIII amžiaus pabaigoje nepriklausomybės, buvo rusų pagrobtas ir išvežtas Petrapilin. Suprantama, kad tai buvo nepaprastai svarbi medžiaga Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės istorijai pažinti. Betgi kodėl anam suvargusiam Petrapilio raštininkui taip rūpėjo Lietuvos praeitis? Mat, tai buvo ne kas kitas, tik mūsų populiariusis istorikas ir tautos gaivintojas Simanas Daukantas (1793 — 1864).

Išėjęs Vilniaus universitete istorijos mokslus, jis ne tik pamėgo istoriją, bet savojo krašto praeities tyrinėjime jis dargi matė pagrindinį savo gyvenimo uždavinį. Todėl jis kukliai tenkinosi per menka pagal jo išeitąjį mokslą tarnybėle Petrapilyje, todėl jis nebėgo iš Petrapilio (iš jo tik 1850 m. grįžo Lietuvon), nors tenyktis drėgnas oras buvo labai žalingas jo pairusiai sveikatai, nes čia jis, kaip jau matėme, rado daugybę medžiagos taip jo branginamai Lietuvos istorijai.

Istorija — tautos auklėtoja

Bet tas istorijos pamėgimas nebuvo tai tik paprastas smalsumas sužinoti, kaipgi ten žmonės senovėje gyveno. Savojo krašto istorija buvo Daukantui svarbiausias tautinio auklėjimo dalykas, patriotinės dvasios kėlėjas. Mes giedame savo himne — “iš praeities Tavo sūnūs te

stiprybę semia”. Lygiai taip ir Daukantas iš mūsų tautos didingos istorijos norėjo sau ir savo tautiečiams stiprybės pasemti.

O jos taip reikėjo! Lietuva, Daukantui dar kūdikiui tebesant, buvo rusų pavergta, didžioji lietuvių tautos dalis, jau iš seniau sunkios baudžiamos prispausta, skurdo varge ir tamsoje; lietuvių kalba buvo vadinamojo aukštesniojo luomo paniekinta; dažnas ėmė jos gėdytis, kaip prasčiokų kalbos, ir nebenorėjo prisipažinti lietuviu.

Istorija turėjo įkvėpti tautinės savigarbos. Daukantas rašė: “Kokia šiandie gadynė tapo? Kas tikėtų, jog lietuvis žemaitis, šiandie išjuoktas ir nuo visų paneigtas, pirm 500 metų būtų buvęs taip garbingas vyras, jei raštai to nedarodytų”. Taigi istorija turėjo įtikinti, kad ne tik nereikia gėdytis lietuvių vardo, bet dar juo didžiuotis. Juk kas, ar ne lietuviai buvo Gediminas, Kęstutis, Vytautas ir kiti kunigaikščiai, kurie sukūrė didžiausią ir galingiausią savo laiku valstybę Rytų Europoje ir kurie kietu kardu suvaldė baisiuosius totorius, o karingiesiems kryžiuočiams užkirto kelią į Rytus.

Daukantas apie senovės Lietuvą

Daukantas sulygina senovės Lietuvą su uola, ant kurios puola įnirtusios jurių bangos ir nori ją nugramzdinti į gelmes, bet atsimušusios pačios nyksta. Panašiai ir kryžiuočių būriai, nors ir visos Europos remiami, veltui puolė Lietuvą, bet, kaip priduria su pasididžiavimu Daukantas, “pirmiau patys užvirto, ne kaip lietuvius žemaičius pergalėjo”. Nenuostabu todėl, kad Daukantas ir autorius garbės išsižadėjo. Mat, jis norėjo parodyti, kad lietuvių rašytojų buvo daug.

Daukantas iškyla prieš mūsų akis kaip tau-

Henry C. Kolesk

AND YET IN THE NIGHT

And yet in the night,
Like the bat's hungry bite,
Weird thoughts gnaw my brains in my dreams.
Black horrors of Hell,
So enchant — so repel —
That I wake to the sound of my screams.

Through long nights without sleep
Wolf-like vigil they keep,
Dread terrors of evils-unknown;
My eyes shun repose
Lest my soul they enclose
And they shriek as I tremble and groan.

Through the mist bounding me
A strange voice, luridly,
Draws all thought with her Siren's soft tune.
And I search through the bars
At the faraway stars —
Then I know! — My master's the moon!

to rašytoji istorija atrodo lyg kokia žavinga heroinė poema apie didžią ir garbingą lietuvių tautos praeitį. Senovės lietuviai — tai tikri karžygiai, nepažįstą baimės, kovoja dėl laisvės ir tėvynės, kurią labiau už viską mylėjo. Štai su koku vaizdingumu piešia Daukantas lietuvių drąsumą: "... liepsnos vilnimis voliojos, vilyčios totorių it sniegas dribo į pilis, o taranai, mūrus griaudami, it perkūnijos grūmėjo, vienok niekas lietuvių, žemaičių, pagezonių (t.y. viena prūsų kiltis) nenugandino".

Daukanto raštai

Kaip jau minėjome, Daukantas visą gyvenimą tarnavo savo nenuilstančia plunksna Lietuvos istorijai. Dar tebestudentaudamas Vilniuje, jis jau rašė savo pirmąjį istorijos veikalą "Darbus senųjų lietuvių ir žemaičių". Tas Daukanto rankraštis buvo ilgą laiką užsimetęs, ir tik 1929 m. prof. Vaclovas ir Mykolas Biržiškos jį išspausdino. Nesitenkindamas savo jaunystės veikalu, subrendęs Daukantas parašė gana plačią "Istoriją žemaitišką", kuri tačiau irgi vos keliasdešimt metų po autoriaus mirties buvo Amerikoje dviem storais "Lietuvos istorijos" tomis išspausdinta (1893 ir 1897). Daukantas dar parašė "Pasakojimą apie veikalus lietuvių tautos senovėje", taip pat tik po jo mirties spaudą teišvėdusį. Mat, pats Daukantas buvo neturtingas, o leidėją surasti buvo tada sunku. Vienintelis Daukanto Lietuvos istorijos veikalas, išspausdintas autoriui tebegyvenant, buvo jo "Būdas senovės lietuvių" 1845 m.

Moksliniu atžvilgiu daug ką galėtum prikišti Daukanto veikalams, bet jų didžioji vertė tautai — tai karšta Lietuvos meilė, kuri trykšta iš kiekvieno puslapio, o taip pat ir labai graži, vaizdinga, pilna poetinio žavesio jo veikalų kalba: Daukantas vienas iš žymiųjų lietuvių kalbos stilistų.

Praktinės knygelės

Betgi Daukantas buvo ne tik istorikas. Įsimylėjęs didžią senovę, jis gerai matė ir skurdžią lietuvių tautos dabartį. Gaila jam buvo vargstančios liaudies, iš kurios jis ir pats buvo kilęs. Tad stengėsi jai padėti bent gausiomis savo knygelėmis. Jis vienas iš didžiųjų mūsų liaudies švietėjų šalia Valančiaus ir Ivinskio. Jis išleido daugybę knygelių: elementorių, Fedro pasakėčias, dainų rinkinį, lotynų kalbos gramatiką mokykloms, įvairias knygeles žemės ūkio klausimais — kaip auginti apynius, tabaką, kaip prižiūrėti bites ir t.t.

Įdomu, kad tas knygeles Daukantas pasirašinėdavo ne savo, o įvairiomis pramanytomis pavardėmis: Girdenis, Žeimys, Vaineikis, Laukys, Ragaunis, Einaras ir kt. Taigi jis ne tik negaudavo kokio nors pelno iš savo knygelių, bet netrus patriotas idealistas, kuris nesukrovęs turto, nepadaręs aukštesnės tarnybinės karjeros, ne-

Vilniaus Rotušė, L. Stokos Gucevičiaus statyta
"Naujosios Aušros" klišė.

patyręs šeimos laimės, nesaugodamas nestiprios sveikatos, net ir autoriaus garbės kukliai nesiekdamas, — kaip vargo ir darbo pelė dirbo plušėjo visą savo amžių lietuvių tautai.

Mirė Daukantas 1864 m. Papilėje, mažai kam tada žinomas ir vos keliolikos žmonių į kapus tepalydėtas. Betgi jo vardas, kurį jis pats stropiai dangstė nuo viešumos, vėliau plačiai pagarsėjo mūsų tautoje. Daukantas iškilo į tautos didvyrius. Iš jo raštų mokyklose mokomasi tėvynės meilės; jo atvaizdai kabinami šalia kitų garsiųjų mūsų tautos vyrų, o jo vardu vadinamos miestų svarbiosios gatvės, aikštės, mokyklos, draugijos.

The Blonde Birute

(A Lithuanian Legend)

A long time ago, near the shores of the Baltic, high on a dune stood an ancient oak. This tree was so old that its head scraped the sky, while its lower branches dragged the sand; and it was so strong it pitied the Baltic, the tideless sea with its mantle of lapis lazuli sparkling with gold at its feet.

Before its venerable trunk, each year, the Krive-Krivaitis, priest of priests, pontiff supreme, sacrificed a horse of immaculate whiteness. The old man was robed in white and crowned with a cap between whose three horns shone a golden ball. A crowd surrounded him and far away one heard the trumpets of the shepherds accompanying the light voices of the ancestral guitars, the Kankles.

The sacrifices took place only once each year, but the sacred fire on the altar was never extinguished. A college of vestal virgins attended it night and day. Of these Vaidilutes, the pride and rarest jewel of Lithuania, was the beautiful blonde Birute.

No one draped with more art, on a figure that was itself without flaw, the long linen robe of the vestal; none knew better how to arrange on her pale gold hair, the crown of rue flowers, emblem of her virginity. Above all, none had so charming a laugh and so limpid a look, when on the first morning of the fete of spring, in April, the vestal went out into the country to announce the coming of the sun to the villagers. None has the charm and grace or the beautiful voice of Birute.

Now, on one of these days, was heard among the pines, the gallop of chestnut horses and the sound of horns. With his numerous suite of courtiers, the Prince Kęstutis, son of the Grand Duke, chased the fox.

J. Augustaitytė-Vaičiūnienė

RYTO AKYS

*Mėlynais varpeliais, lapuos pasikoręs,
Aukso ratą suka rytmetėlis brolis.*

Kaip gyvybės upėj, žalias pulsas tvinksi...

Jei po juo pakliūsi, kaulų nesurinksi.

Tuoj balti balandžiai atplasnosi būrį...

Ir jauti, kad giedrios, plačios akys žiūri...

*Nuo šviesaus jų žvilgsnio žvaigždės išsi-
slapstė,*

Ir nusikvatojo erdvė žydrakraštė.

Deivės baigia skalbti žalio šilko drobes...

Pravažiavo vėjas deimantus pagrobes...

Štai ant kelio guli jo pūsta kepurė...

Viršum miško saulė krosnį užsikūrė.

Taip ir visos dienos lekia, kaip patrakę,

Nešdamos prie karsto kuklių vaško žvakę.

Schweinfurt, 1949. III. 26.

Kęstutis was the most ardent of the hunters and his horse the fleetest. That is why he found himself carried away into the forest until he saw all at once that he was lost.

The Prince dismounted to orient himself, but on all sides around him were rearing their branches to heaven, all just alike, with the roof of green hiding the sun. Kęstutis was asking himself what route he should take to rejoin his companions, when the accents of a daina sung by a voice crystal clear, attracted him towards a little ravine. There he saw a maiden filling her pitcher from a limpid spring. She was exquisite and the young Prince felt his heart beat faster.

"Maiden" he said, "would you be so kind to indicate the route to Palanga to a bewildered traveller?"

"You have lost your route, Sir?" she said, "Perhaps you have thirst. Would you deign to accept a little of this clear water?"

She raised the pitcher and doing so, her tunic slipped down from her white shoulder, while a heavy gold plait of hair hastened to cover it.

Kęstutis' eyes followed the long silken plait. He was fascinated by the charm of this stranger. He said.

"You, who are as helpful as you are beautiful, what is your name, maiden?"

"They call me Birute," she said, troubled by the handsome clothes of this rich young nobleman. "And what is your name, Sir?"

"I am the Prince Kęstutis, son of the Grand Duke, Gediminas, founder of Vilna, and conquerer of Kiev. Birutė, beautiful as a queen and helpful as a goddess, will you be my bride? Would you like to become sovereign of all the Lithuanians and of many of the Russians?"

Birute's delicate white skin blushed the colour of a rose in the dawn, as she answered him,

"I belong to the college of vestals who tend the Eternal Fire on the next hill."

"What!" protested Kęstutis, passionately, "Why should so much grace and charm be consumed in the service of the Gods? Since when were you a vestal, Birute?"

"I am not yet one, but my novitiate ends today. This same night the priest of priests will consecrate me as a servant of the fire."

"This night," cried the prince, "but in that case nothing is lost, you are still free."

He advanced, arms extended to seize her, but Birute evaded him, darting away and he was loath to pursue her. Soon she disappeared in the thicket.

That night, the Eternal Fire burned on its altar of stone, before the venerable oak. The vestal virgins grouped around it raised their harmonious voices in the praise of the God Perkūnas and his mother, the Lietuva. The priests completed the ritual of sacrifice, the acid vapors

Foto J. Bulhako

Vyskupu Rūmų kiemo fasadas Vilniuje

Klišė "Aidai" 1947 m.

of shed blood, mingling with the fragrance of incense.

And now the Priest of Priests, the Krive-Krivaitis, advanced toward the trembling Birute. In his hands was the vestal-veil, which he unfolded and prepared to lay on her pure forehead when was heard on the sands, the gallop of many horses, accompanied by the clanking of swords, muffling the voice of the Baltic, terrifying the virgins and astonishing the priests, while Birute dared not to listen to the song of hope that was raised in her heart. Two seconds of agonizing suspense, when appeared a cavalier in golden armour, at the head of an escort of warriors. He leaped from his horse, and parrying with his sword any who attempted to stop him, he seized with a firm hand the delicate veil which was to shut off the maiden from the world, and cast it into the fire which soon devoured it.

"Sacrilège!" The clamour mounted to the starlit heavens. Terror, reproof, anger. Kęstutis paid no heed. He lifted Birute to the saddle and leaped behind her. Birute was distraught with emotion, perhaps already with love.

Along with the crowd, the Krive-Krivaitis did

not lose his spirit. Stepping to the top of the hill, above the route that the robbers would follow he lifted his arm, and the priests who soon recovered their self possession grouped themselves around him and each one lifted an arm too. They stood rigid, their long white robes appearing as flowing blue garments in the rays of the moon.

"Malediction," he cried "A curse on the daring Prince who outraged a college of vestals, a curse on the virgin who betrayed her promised, A curse on the Prince and a curse on his bride. The Gods by our mouths mete out a just punishment. For such a sacrilege, with the son of Birute will die the power of Lithuania."

Kęstutis, riding hard in the night, pressed to his heart his swooning prize and lavished on her the sweetest of promises. But she had not heard the dreadful words. Hoping to escape the curse by flight, he pressed his spurs into the flanks of his steed.

But in vain. Vytautas Didysis, the Great, son of the priestess, became as the Krive-Krivaitis had proclaimed, the greatest of the Lithuanian chiefs, but the last.

Translated by *Kate Pendleton*,
Winchester, Kentucky.

Tegul Skamba...

OI ŽIBA ŽIBURĖLIS

Oi žiba žiburėlis,
Kaip aukso liktorėlis;
Ten stovėjo sena močiutė,
Ant dvarelio išėjus.
Ant dvarelio išėjus,
Vartelius atsikėlus,
Klausinėjo jauną dukrelę,
Ar suvisai parėjo.

Ne suvisai, močiute,
Ne suvisai, širdele:
Aš parėjau pas motinėle
Rūtelių vainikėlio.
Oi sakal, sakalėli,
Tu puikus paukštužėli,
Tu lakioji po žalias girias —
Parnešk man vainikėli.

UŽ JŪRELIŲ, UŽ MARELIŲ

Už jūrelių, už marelių
Nulijo, nusnigo
Su jaunuoju bernužėliu
Bekalbant, bešnekant.
Mergužėle, lelijėle,
Nesiduok perkalbėt,
Neduok širdies, nei vainiko,
Nei meilių žodelių.

Duok alučio, duok midučio —
Tegul jos, nenakvos.
Per du lauku, per tris laukus
Palydėk, nekalbėk.
Šalia kelio, prie berželio
Nestovėk, nerymok.
Matei: švinta, rasa krinta —
Nekalbėk, namo bėk.

Motinėle sengalvėle
Tave bars, neužtars,
Daug nuobodžių, piktų žodžių
Prikalbės, priešnekės.

GALE LAUKO TOLI

Gale lauko toli
Trys berželiai stovi,
Trys berželiai svyru — svyruonėliai
Tarpu savęs kalba, kalba.
— Kad bernelis būčiau,
Puikus artojėlis,
Viso svieta vargą vargužėli,
Žagrele aparčiau, — arčiau.

Gale lauko toli,
Trys liepelės auga,
Trys liepelės, svyru — svyruonėlės,
Tarpu savęs kalba, kalba.
— Kad mergelė būčiau,
Močiutės dukrelė,
Viso svieta vargą vargužėli,
Staklėm suausčiau, — ausčiau.

NUEISIŲ, NUEISIŲ

Nueisiu, nueisiu,
Žaliojon girelėn nueisiu.
Pakirsiu, pakirsiu,
Aukštąjį klevelį pakirsiu.
Parnešiu, parnešiu,
Senajam tėveliui parnešiu.
Dirbinsiu, dirbinsiu,
Margąją lovele dirbinsiu.
Migdysiu, migdysiu,
Jaunąją mergelę migdysiu.

KAM ŠĖREI ŽIRGELI

Kam šėrei žirgelį,
Kam šveitei kardelį,
Kur josi, broleli,
Baltas dobilėli?
Aš josiu, sesele,
Į karo laukelį,
Į karo laukelį,
Į priešų šalele.

O kad aš jojau
Per Vilniaus miestelį,
Visos miesčionkėlės
Manimi gėrėjos.
Į karužę jojau,
Į glitelę stojau,
Garsiai nusižvengė
Bėrasis žirgelis.

OI ŽIRGE, ŽIRGE

Oi žirge, žirge,
Žirge juodbėrėli,
Oi ko nusižvengėi
Vėlai vakarėli?
Oi ko aš nežvengsiu
Vėlai vakarėli,
Kad širdelė jaučia
Tolimą kelionę.

Ant Nemuno kranto
Kareivis gulėjo,
Pakėlęs akeles
Į dangų žiūrėjo.

Kelkis, kareivėli,
Kelkis, raitužėli,
Jau tavo pulkelis
Viešu keliu traukia.

Tegul jie sau traukia,
Tegul sau dainuoja,
O mano galvelė
Saldaus miego nori.
Nepakeliu kojų,
Nė baltų rankelių,
Negaliu rašyti
Mergelėi laiškėlio.

Prašyčiau paukštelės,
Raibos gegutėlės,
Kad ji surašytų
Mergelėi laiškėli.

AUGO GIRIOJ AŽUOLĖLIS

Augo girioj ažuolėlis, (3)
Pas tėvelį sūnužėlis. (2)
Rūpinosi tėvužėlis,
Kad jo mažas sūnaitėlis.
Nesirūpink, tėvužėli,
Užaugš tavo sūnaitėlis.
Užaugš tavo sūnužėlis,
Bus Lietuvos kareivėlis...
Man nereikia kareivėlio,
Tik man reikia artojėlio.
Nepabuvęs kareivėliu,
Nebus geras artojėlis.
Augo kieme liepužėlė,
Pas močiutę dukterėlė.
Rūpinosi motinėle,
Kad jos maža dukterėlė.
Nesirūpink, motinėle,
Užaugš tavo dukterėlė.
Užaugš tavo dukterėlė,
Bus drobėlių audėjėle.

OI KUR BUVAI, DIEDUK MANO

Oi kur buvai, dieduk mano,
Oi kur buvai, dūšia mano,
Oi kur buvai tu mano,
Pilkas karvelėli mano?
Vilniuj buvau, bobut mano,
Vilniuj buvau, dūšia mano,
Vilniuj buvau tu mano,
Raiboji gegele mano.

Ką parnešėi, dieduk mano,
Ką parnešėi, dūšia mano,
Ką parnešėi tu mano,
Pilkas karvelėli mano?
Užgurguliuok, dieduk mano,
Užgurguliuok, dūšia mano,
Užgurguliuok tu mano,
Pilkas karvelėli mano.

Gur-gur, gur-gur, bobut mano,
Gur-gur, gur-gur, dūšia mano,
Gur-gur, gur-gur, tu mano,
Raiboji gegele mano.

OI, KAS SODAI PER SODELIAI

Oi, kas sodai, per sodeliai —
Kada žydi, kada ne?
Oi, kas bernai, per berneliai,
Kada myli, kada ne?

Oi, kas bernai, per berneliai,
Kada myli, kada ne?
Oi, kas mergos, per mergelės,
Kad taip dažnai ulioja?

Tu turtingas, o aš vargšė,
Tai tu manęs neimsi,
Tinginys tu, o aš darbšti,
Netekėsiu už tavęs.

Iš Adomo Mickevičiaus Poezijos

Minint 150 metų sukaktį nuo jo gimimo

Čia dedame keletą ištraukų iš didžiojo poeto Adomo Mickevičiaus raštų, kuriuose taip galin-
gai, su tokiu giliu jausmu ir nuoširdžiu ilgesiu
išskyla jo gimtoji šalis — Lietuva. Jisai savo tė-
vų žemę dainavo, ieškodamas įkvėpimo praeity
("Gražina", "Konradas Valenrodas") ir savo lai-
kų atminimuose, papročiuose bei gamtoje ("Vėli-
nės", "Krymo Sonetai", "Ponas Tadas").

Adomas Mickevičius buvo lietuvis, bet savo
kūrinius parašė lenkiškai, nes buvo išaugęs se-
novinėse dvarų tradicijose, kur viešpatavo lenkų
kalba. Jisai stovi pačioje aukščiausioje lenkų li-
teratūros viršūnėje. Nežiūrint kalbos, visa jo
kūryba ir kiekvienas jo posmų atsidūsėjimas
dvelkia ta didžiule meile — Lietuvos, jos praei-
ties, jos gamtos ir laisvės meile bei ilgesiu. Iš vi-
sų pasaulio kalbų literatūros jisai lietuvių tau-
tai yra artimiausias, brangiausias, saviausias ir
turėjęs gilios įtakos lietuvių tautos sąmonės ki-
lime. Šiuo atžvilgiu jis yra vienas iš galingų
veiksnių Lietuvos istorijoje ir literatūroje.

Galime džiaugtis turėdami gerai išverstų A.
Mickevičiaus raštų lietuvių kalba. Tai yra atlikę
St. Dagilis ("Konradas Valenrodas"), M. Gustai-
tis ("Krymo Sonetai") ir K. Šakenis, kuris yra
davęs gražų "Pono Tado" vertimą. Tą didįjį po-
etą yra vertę ir kiti lietuvių rašytojai.

Adomas Mickevičius buvo gimęs 1798 metais
Naugardėlyje ir mirė 1855 m. Konstantinopoly-
je, Turkijoje. Palaidotas Krokuvoje.

IŠ "PONO TADO"

Įžanga

Lietuva, mano žeme, šalele gimtoji!
Tas tik supras, kad tu jam sveikatą atstoji,
Kas jau tavęs neteko. Pasiilgęs šiandieną
Tavo regiu aš grožį ir kampą kiekvieną.

Čia prie Tavęs šaukiuosi, Panele šventoji!
Tu juk Aušros Vartus, Čenstakavą globoji,
Tu esi apgynėja mažam Naugardėliui.
Kaip gražinai sveikatą seniau man, vaikeliiui,
Kai paaukotos Tau maldingos motinėlės,
Tuoį prasivėrė merdinčios mano akelės,
Ir pasimelsti Dievui už galią gražintą
Pėsčias aš Tavo slenktį pasiekdavau šventą, —
Taip sugražink mus į tėvynę mums mielą.
Nešk tuo tarpu nors mano išsiilgusią sielą
Į kalnelius, kur medžiai suaugę siūbuoja,
Ten į Nemuną melsvą, kur pievos žaliuoja,
Į tuos laukus, javais įvairiausiai varšotus,
Aukso kviečiais nusėtus, rugiais sidabruotus,
Ten, kur geltonos svėrys su grikais kart žydi,
Rausvas dobilas skruostams mergelės pavydi,
Dirvos, lyg kaspinu, žalia ežia išpintos,
O ant jos auga kriaušės, retai nusodintas.

LIETUVOS GIRIOS

Medžiai Panerio, Svitežio ir Kušelevo!
Kurių tankios šakos šitiek amžių žaliavo
Ir malonioje ūksmėje savo vėdino
Galvas Vytenio, Mindaugo ir Gedimino,

Kai Panery, tarp girių, šisai atsidūręs,
Lokio odą pagulęs ir ugnį sukūręs,
Klausėsi žodžių krivių krivaičio Lizdeikos
Ir Neries ūžesio bei sraunosios Vileikos
Užliūluotas, ten vilką plieninį sapnavo,
O iš pačių dievų sau įsakymą gavo
Steigti miestą! Taip giriose gimti turėjo
Vilnius, kurs ilgainiui taip plačiai pagarsėjo.
Iš to Vilniaus išėjo kiti kunigaikščiai,
Mūsų Kęstutis, Algirdas ir Algirdaičiai,
Mūsų krašto valdovai, kariautojai narsūs
Ir miškuose tėvynės medžiotojai garsūs.
Rodo tai, kad šandie reikėtų tik vieno
Mūsų Lietuvai — girių tankiausių ir plieno.
Girios! tas dar po jūsų tankynę medžiojo,
Kurs paskutinis Vytauto šalmą nešiojo,
Paskutinis ant sosto pas mus Jogailaitis,
Lietuvos paskutinis garsus karalaitis.
Medžiai mano! Jei Dievo apveizda norėtų
Sugražinti mane vėl atgal prie tų vietų,
Kur aš gimiau, ar tektų ir jus pamatyti,
Jus, tarp kurių aš mėgdavau mažas lakstyti?
Ar dar gyvas Baublys, kurs savyj sutalpina
Dvylika asmenų, ir visa ta šeimyna
Jójo stuobrio viduj dargi gali sėdėti?
Ar dar vis tebevyksta taip puikiai žydėti
Mindaugo šilui prie pačių sienų bažnyčios...

Girios mano! Kas metai kiek iškerta jūsų
Kirviai pirklių ir valdančių Lietuvą rusų!
Skriaudžia paukščius, taip mėgstančius jūsų ošimą,
Ir poetą, kurs semia čia sau įkvėpimo...

Kiek ir manoji siela minčių iš jūsų gavo!
Lyg medžiotojas, bijas draugų pajuokimo,
Kad nekludė, pabėgęs nuo būrio jaunimo,
Kiek minčių aš pas jus sumedžioti galėjau,
Kai medžioklę užmiršęs, ant kelmo sėdėjau,
Ir žilabarzdės samanos prie mano kojų
švietė iš po mėlynių tamsių uogienojų;
O ant kalnelių spindinčios bruknių uogelės
Raudonavo skaisčiai, lyg karolių akelės;
Gi viršuje tamsu — tiktai šakos kalbėjo,
Lyg debesis koks tirštas ir žalias, be vėjo.
Virš tų skliautų žaliuojančių viesulas kaukė,
Ūžė, lyg aimanuodamas, staugė ir šaukė.
Kas per vaizdas! Norėdavau įsitikėti,
Kad viršuj mano galvos jūrės ėmė budėti.

(K. Šakenio vertimas)

KELEIVIS

(Iš "Krymo Sonetų").

Šalis turtų bei grožio — štai, po mano pėda,
Ties galva — dangus giedras, šalia — dailios lytys.
Kodėl sielą vilioja tolimosios sritys
Ir — deja! juo nutolęs laikas širdį ėda?

Lietuva! Tavo girios maloniau man gieda,
Neg Baidaro lakštutės, Salhiro mergytės,
Linksmiau tavo liūlynuos būdavo lankyti,
Neg mindžiot ananasų ir mormėžių žiedą.

Taip toli! taip įvairios vilyklės masina!
Kam gi sklaidus svajoju nuolatos merginą,
Kurį dienom jaunystės taip įsimylėjau?

Ji brangioj tėvynėje, kurią pralaimėjau,
Kur jai primena viskas jos širdies rinktinį, —
Mindama mano ženklus, ar bent mane mini?

Išvertė M. Gustaitis

Adomas Galdikas

Rugiapiūtė Lietuvoje (detalė iš triptiko. Tapyba)

Klišė "Aidai"

Pirmutinis Misijonierius Prūsiose

Žmonės Ir Vieta

Dešimto šimtmečio gale lietuvių, latvių, prūsų ir jotvingių-dzūkų kalba maža kuo skyrėsi. Apie kalbos, papročių ir teisių bei įstatymų vienodumą tose žmonių kultūrose liudija Al.Gvagninus savo knygoje "Sarmatiae Europaeae Descriptio" (1581 m. p. 45). Tą patį tvirtina lenkų rašytojas Mart. Kromeris (De Origine et Rebus Gestis Polonorum V. III, 433), lenkų kronikos rašytojas Martynas Bielskis XVI šimtmečiuje ir kiti

Todėl galime teigti, jog X šimtmečio prūsai savo kalba buvo artimesni lietuviams tada, negu XVI šimtmečiuje.

Į tą prūsų žemę tekėjo Nemunas, kuris senovės laikais vienu buvo vadinamas Nemiga (Aug. Bielowski, Wyprawa Igora na Polowcow, Lwow, 1833, p. 37 prierasas 41), o kitų vadinamas Kronis (Jodoci Ludovici Decii "Polinicarum rerum I. II, 263). Tais laikais Nemunas pasiekdavęs Baltijos jūras ties ta vieta, kur dabar buvo Rasytės kaimas, Vokietijos kopų pusėje. (T. Narbutt "Kronika Litewska" 1846, I).

Jau Brėmų Adomui 1073 m. buvo gerai žinoma prūsų šalis Semba - Sambija - Semland ir

greta jos esanti ir senovėje garsi skalvių žemė — Sklavija - Skalva - Sklavonija, kurią daug rašytojų iškėlė iš Nemuno žiočių toli į slavų žemes (Mon. Germ. Hist. SS. VII, 374).

Anot K. Būgos, prūsų žemės sritys lietuviškai vadinasi: Pamedė, Pagudė, Varmė, Notanga, Semba, Nadruva, Skalva, Sūdava, Galinda, Barta. ("Liet. Kalbos Žodynas", Kaunas 1924. LXVII).

Tos Sembos žmonės prūsai, anot Brėmų Adomo, buvo "žmonės žmoniškiausi". Daug gero galįs Adomas apie juos pasakyti ir viena prikišti, kad jie nėra krikščionys ir kad pas juos kankiniu mirė čekų vyskupas Adalbertas. (Žr. M.G.H. S.S. VII. 374, nr. 18).

Vyskupas Adalbertas

Iš tikrųjų jis nebuvo krikštytas Adalberto vardu. Jis buvo Vaitiekus ir tik patekęs mokyti pas Magdeburgo vyskupą Adalbertą, jo buvo jis pramintas Adalbertu.

Vaitiekus-Adalbertas gimė 939 m. turtingoj ir garbingoje šeimoje. Jaunam beesant, pasitaikė mirtinai susirgti. Tėvai karštai meldėsi, prašė sveikatos kūdikiui ir žadėjo Dievui, jei jis pasveiks, užaugs ir gaus pašaukimą, skirti Dievo tarnybai. Kūdikis pasveiko ir užaugo.

Jaunuolį tėvai nugabeno pas Magdeburgo vyskupą mokyti. Jis pats linko į dvasinį luomą. Baigęs reikalingus mokslus, buvo išvestas kunigu ir paskirtas dirbti parapijoje. Garbingai ėjo pareigas, buvo uolus kunigas.

Čekų Pragoje veikė vyskupas Ditmaras. Jam mirus, į jo vietą buvo išrinktas kun. Vaitiekus—Adalbertas.

Konsekruotas vyskupu, visą savo uolumą atkreipė į tikėjimo plėtimą ir doros pakėlimą visuomenėje. Išleido naudingų potvarkių parapijų kunigams, stengėsi paveikti bajorus ir ponus, kad gyventų taip, kaip tikėjimas rodo. Bajorai nebuvo linkę paklusti vyskupo žodžiams. O kai vyskupas Adalbertas viešai ėmė barti už jų klaidas, jie padarė sąmokslą, privertė Vaitiekų - Adalbertą pasišalinti iš Pragos.

Iš Vyskupo Vienuolis

Vyskupas Adalbertas išvyko Romon 990 metais pas popiežių Joną XV, kurs valdė Bažnyčią 985 - 996 m. Kelionėje jam draugavo jo brolis Radžėnas. Adalbertas, gavęs popiežiaus leidimą, kartu su broliu įstojo į šv. Bonifaco benediktinų vienuolyną, kuriam tada vadovavo kunigas Leonas. (Žr. Chronica Montis Casinensis, M.G.H., Scr. VII p. 640). Vienuolyne jisai išgyveno penkeris metus, dirbdamas paprasčiausius namų ruošos darbus ir kitiems patarnaudamas.

Bet Pragos tikintieji nerimo. Netekę uolaus

JONAS MINELGA

SMŪTKELIUI

Sužaliuos žilvičiai,
Obelys žydės...
Kas po Tavo kojų
Vainikus sudės?

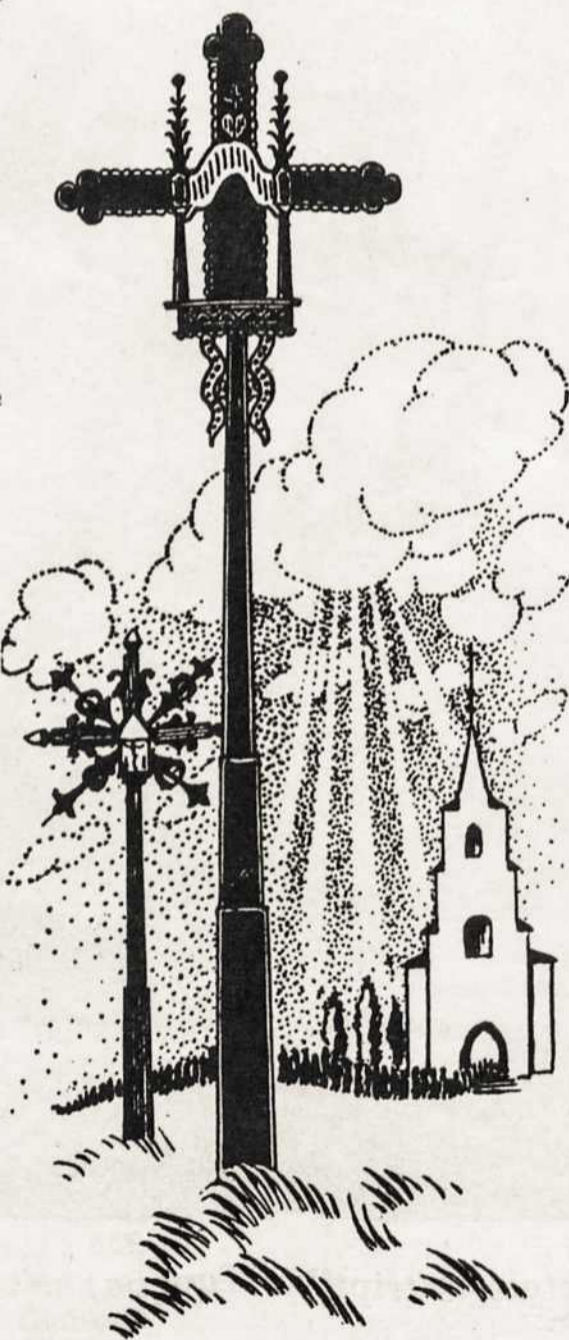
Nieks neskins purienų,
Rūtomis nepuoš,
Nors puikus gegužis
Pievose žaliuos.

Slinks į tolį dienos, —
Juodos naktys plauks,
Daug kapų be kryžių
Pakelėm išaugs.

Matant Tau, arimai
Mirtimi pražys.
Kruvini šešėliai
Sutemas dažys.

Daug seselių, brolių
Tėviškę apleis, —
Liūdnas juos lydėsi
Sibiro keliais.

Vienišas rymosi
Nemuno laukuos
Nuskriaustų bedalių
Linksminti ir guost...

Kauno bazilika ir V. D. bažnyčia

ganytojo, labai pasigedo jo nustoję. Ryžtingesnieji paveikė kunigaikštį ir Moguncijos arkivyskupą, kad siųstų pas Adalbertą į Romą pasiuntinius ir kvieštų jį grįžti Pragon.

Pasiuntinių išklauses ir šv. Tėvo pritarimą gavęs, jis grįžo Pragon darbuotis. Bet ilgai čia išbūti negalėjo. Bajorai sauvaliavo, net bažnyčioje kovėsi ir žudėsi. Tokios padėties negalėjo pakęsti vyskupas. Jis pasitraukė antru kartu iš Pragos.

Vengrijoje

Tuo metu vengrų tauta priėmė krikščionių tikėjimą ir krikštinosi. Labai ten reikėjo vyskupų ir kunigų. Vyskupas Adalbertas ima misijonieriauti vengrų tarpe. Kai kurie rašytojai teigia, kad jis pakrikštino didįjį kunigaikštį Geisą ir jo sūnų, būsimą karalių šv. Steponą.

Lenkijoje

Bemisijonieriaudamas jis atvyko Lenkijon. Garbingąjį svečią pažinę, Lenkijos valdovas ir vyskupai prašė Adalberto, kad būtų Gniezno arkivyskupu. Bet jis savo vieton įstatė pamaldų savo brolių Radžėną, o pats pasiryžo keliauti į Mažąją Lietuvą, į Prūsus Kristaus skelbti.

Adalbertas Semboje

Pirmasis prūsų misinierius, šv. Adalbertas, atkeliavo Vysla į Dancigą, kurį, anot prof. K.

Pakšto, arabų kartografas Idrisi (1099-1162) vadinęs Gintaru (Žr. "Draugas" 1943, spalio 15 d. 243 nr.). Iš čia mažu laiveliu jis atvyko į Sembą.

Kaip pasisekė šv. Adalbertui-Vaitiekui ši misija? Sunku įvertinti. Tų laikų rašytojų žinios yra nugirstos, užrašytos iš kelintų lūpų ir todėl nesutinka, prieštarauja viena kitai. Iš lietuvių istorikų, rodos, tik Dr. J. Matuzas rašė "Vaire" 1937 m. 7-8 nr., bet, deja, aš pats to "Vairo" numerio nemačiau. Brevijoriuje yra paminėta, kad šv. Adalbertas kankiniu mirė vietovėje, kuri prieš antrą pasaulinį karą vadinasi Fischhausen, prie Fischhafen įlankos, Mažojoje Lietuvoje, nors metraščiai "Ottenburani" nurodo, kad jis miręs Sklavijoje — Skalvoje, t. y. prie Nemuno žiočių. (Žr. M.G.H. Ser. V, 4).

Su vyskupu buvo atvykę keli pagalbininkai. Atrodo, kad šv. Adalbertas turėjo progos skelbti prūsams Kristų ir kad jis nebuvo tuoj nužudytas, nes jis išplaukė į Dancigą žiemos metu 997 m., o žuvo pavasarį, balandžio 23 d.

Prūsai įtarę, kad jie atvyko šnipinėti. Semba daug kartų buvo puolama tai švedų, tai danų, tai kokių nors jūrų plėšikų.

Brunonas rašo (M.G.H. Ser. IV, p. 612), kad prūsų vadas ir mokytojas Sikko pirmasis pervėręs vyskupui širdį, kiti dabaigė mušti.

Katalikų Enciklopedija rašo, jog apaštalavimo pradžioje tarp prūsų šv. Adalbertas turėjęs pasisekimo. Tik prūsams nepatikęs jo kalbos būdas, įsakomasis tonas. Jie susierzinę, kai palie-

KALBOS KERTELĖ

LIETUVA — INDOEUROPIEČIŲ LOPŠYS

Italų mokslininkas Dr. Cesare Carmineti savo veikale "Annuario Missionario Italiano" 1934 m. 39-51 psl., rašydamas apie arijus (atsieit, apie indoeuropiečius), jau beveik 3000 metų valdančius plačiausią žemės rutulio dalį, sako: "Labai galimas daiktas, kad pirmasis indoeuropiečių lopšys bus buvusi Lietuva, nes Lietuva tai ta šalis, kur lietuvių kalba, papročiai ir tradicijos palikę platesnių ir gilesnių pėdsakų. Aiškiai matyti, kad toje šalyje prieš indoeuropiečius nėra buvę kitų".

KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI

— KLAUSIMAS. — Vaižganto raštuose radau žodį "ašvienis". Ką jis reiškia?

— ATSAKYMAS. — Arklys. Tai yra labai senas žodis, atėjęs tiesiog iš sanskrito kalbos, kurioje ašva reiškia arklį. Žemaičiuose yra ir Ašvos upė.

— KLAUSIMAS. — Norėčiau sužinoti, kada pasirodė pirmoji lietuviška knyga?

— ATSAKYMAS. — 1547 metais. Buvo tai Martyno Mažvydo katekizmas.

— KLAUSIMAS. — Kaip lietuviškai pasakyti "tulšys" (tools)?

— ATSAKYMAS. — Įrankiai arba įnagai.

— KLAUSIMAS. — Mano teta vartoja žodį "susiedas". Ar tai geras lietuviškas žodis?

— ATSAKYMAS. — Ne. Lietuviškai yra "kaimynas". "Susiedas" yra slaviškos kilmės.

— KLAUSIMAS. — Kai kur mūsų laikraščiuose randu — "Čainija", "čainai"? Ar gerai?

— ATSAKYMAS. — Lietuvių kalba sakoma Kinija, kinai. "Čainai" yra angliško tarimo bezdžioniavimas.

KLAUSIMAS. — Kartais rašoma: "Susirinkimas įvyko pirmadienį," o kartais "pirmadieny"; ar abu žodžiai lygiai vartotini?

Pereitą ar praeitą savaitę?

J. A.

ATSAKYMAS. — Reikia rašyti: "Susirinkimas įvyko pirmadienį". Mat, laikui žymėti lietuvių kalboje dažnai imamas galininko (accusativus) linksnis, pav.: vasarą, žiemą, rudenį, die-

pęš išsižadėti stabmeldijos. Vaidilai prieštaraujant, jis buvo nužudytas ir atiduotas Lenkijos Boleslovui už aukso svorį.

Iš karto jis buvo palaidotas Tremesnės vienuolyne, paskui perkeltas į Gniezną ir ten stebuklais išgarsėjo.

Šv. Adalbertas-Vaitiekus norėjo padaryti gera Mažosios Lietuvos žmonėms. Jis šiandien galingesnis pas Dievą yra, negu prieš tūkstantį metų. Prašykime jo užtarti mūsų tautą pas Dievą, kad jos kančios baigtųsi ir laisvės diena Lietuvai ir Sembai su Skalva nušvistų.

ną, naktį, ateinančią savaitę, antrą valandą ir t.t. Bet taip pat sakoma: šiais metais, anuo metu, tuo laiku.

"Pereitą savaitę" ir "praeitą (praėjusią) savaitę" abu neklaidingi išsireiškimai. Vietoj "praeitą" žmonėse dažniau vartojama — "praėjusį (rudeni), praėjusią (vasarą)".

KLAUSIMAS. — "Amerikoj" V. Tamulaitis apysakoj "Kupriuko Laimė" rašo: "Išmesiu tave pro duris." Kodėl ne *per* duris? Koks skirtumas tarp tų dviejų žodžių?

Vytis

ATSAKYMAS. — Jeigu griežtai laikytis gramatikos, reikia sakyti ir rašyti: "Išmesiu tave pro duris". "Jis žiūri pro langą". "Gyvulys ateina pro vartus".

"Per" daugiau reiškia "per viršų", o "pro" — "pro šalį", "šalia". Tuo būdu sakysime: "Vaikas išlindo pro tvorą" ir — "Vaikas peršoko per tvorą".

Tačiau žmonių kalboje dažnai "pro" vietoje vartojamas ta pačia prasme "per". Pav.: "Mergaitė žiūri per (pro) langą".

The voyage of Henry Earle of Derby, afterward King of England, into Prussia and Letto, Anno 1390

About the same time L. Henry the Earle of Derby travailed into Prussia, where, with the helpe of the Marshall of the same Province, and of a certaine king called Wytot, hee vanquished the armie of the king of Lettowe, with the captivitie of foure Lithuanian Dukes, and the slaughter of three, besides more than three hundred of the principall common souldiers of the sayed armie which were slaine. The Citie also which is called Wil or Vilna, into the castle whereof the king of Lettowe named Skirgalle fled for his savegard, was, by the valour of the sayd Earle especially and of his followers, surprised and taken. For certaine of the chiefe men of his familie, while others were slouthfull or at least ignorant of their intent, skaling the walles, advanced his colours thereupon. And there were taken and slaine foure thousand of the common souldiers, and amongst others was slaine the king of Poland his brother, who was our professed enemy. And the castle of the foresaid Citie was besieged for the space of five weekes: but by reason of the infirmities and inconveniencies werewith the whole armie was annoyed, the great masters of Prussia and of Lifland would not stay any longer. There were converted of the nation of Lettowe eight persons unto the Christian faith. And the master of Lifland carried home with him into his countrey three thousand captives.

*) Richard Hakluyt, *The English Voyages*, Everyman's Library, No. 264, Vol. 1, pp. 101-2.

Lazdynų Pelėda

IR NEVERK, ŽMOGAU!

Žmonės, užvalgę ir užgėrę zakristijono bute, apsėdo seniuką ir ėmė prašyti, kad jiems paaš-kintų, ko taip gaudžiai verkė, negi taip nu-skriaudęs jį ponas, kad nė mirusiam širdis at-leisti negalėjo.

— Šnekate, kaip išmanote, — tarė senis, — dabar ne jo valia buvo, sūnaus valdžia visur... Bet reikėjo būti tada, kada jis gyveno, tai nesa-kytumėt taip, bet su manim apsiverktumėt!

Senai tat buvo, dar bado metais.. Nei miltų dulkelės, nei duonos kašnelio: žmonės žirginius ėdė, malė alksnių spurganas, jaunuomenė val-kiojosi perbadėjusi, prašydama darbo už paval-gymą; niekas nepriimdavo, nes neturėjo ko duo-ti valgyti.

Krito žmonės perbadėję, kaip lapai; visokių ligų atsirado. Baisios, baisios buvo dienos!... Man pati įgulė, ketvertas mažučių rėkia ir rėkia, o čia nors galva į sieną duok — nieko pakišti ba-dui numaldyti!

Pavakarė buvo. Atėjo kaimynas Tamkus, ir jis amžinos atilsies, atėjo, ir jis dūsauja... Pažiū-rėjo į mano vaikučius, į ligonę, į visą vargą ir sako:

— Neišsisuksi — bekenti, bet su šitais...

— Vogti teks, oi Dieve! — sakau, o per visą tartum ugnis perėjo...

— Ką gi veiksi?

Tikrai, ką veiksiu, manau, žiūrėdamas į per-alkusius vaikus, susirietusius besėdinčius pas krosnį.

O jis už rankovės patraukė, ir išėjova laukan.

— Nenutvers, — sako, — dvyliką eikiva a-bu: langelis neaukštai, tu įlįsi, aš pastovėsiu, paduosi man...

Tylėjova valandą. Jis sako:

— Ne iš gobšumo, broleli, iš bado... Dievas mato! — ir nuėjo. — Dvyliką kryžkelėje lauk-siu! — pasakė ir tolo.

Atėjo naktis. Einu. O širdis dreba: "vagis, vagis!" sako kažin kas. Man širdis verkia, o ei-nu... Langelis neaukštas, bet siauras; aš taipo pat ne drūktas buvau bebadaudamas; taigi — šmukšt ir viduj! Įbrėžiau degtuką: pieno puodai, lašiniai kybo, duona ką tik kepta, miltai, žir-niai — stačiai širdį traukia laukan...

Tik pagal sieną girdžiu: "lup, lup, lup" — kažin kas prabėgo. Užpūčiau degtuką — plaukai stati stojosi: nutvers, manau.

Bet iš lauko balsas patyliais sako: "Duok šen! duok!" Rodėsi man, kad balsas ne kaimy-no, bet keno? Et, niekai — taip man pasirodė! Griebiu duonos kepalėlį, kišu; paėmė ir sako:

— Baltos duok!

— Nereikia!

Atpioviau lašinių ketvertą svarų, kišu vėl.

— Duok visą paltį, kvaily! — sako jis.

— Nereik!

— Duok, bestija, ir aš alkanas!

— Cit, pakaks abiedviem, nenorėkiva priėsti bado metais, tik bado numaldykiva! — sakau, ir pakandęs keletą kašnių, sprukau laukan... Aš į žemę lapt, o čia, broleli, mane už kupros kapt, blykst su liktarnike į nosį — o Dievulėli bran-gus! Žiūriu — tai ponas bestovįs, o mano drau-go nė dvasios, kaip nebūta...

Kur bespruksi? Aš apmiriau. Ponas sako:

— Paimk duoną ir lašinius, eikiva į dvarą.

"Na, jau galas, broleli, įsegs į pasturgalį", — manau; bet ką veiksi? Sako, kaltas moka ne turtingas — segs, segs! Einu.

Įvedė mane į kambarį, aš virtau jam po ko-jų: jis, — dovanok jam, Dieve, dangų! — pakė-lė mane, priglaudė mano galvą prie savo krū-tinės, ir pajaučiau, kad ašaros iš pono akių krin-ta ant mano galvos ir kaklo: verkia ponas, ir man per širdį perėjo — apsiverkiau.

— Aš žinau, ko verkiu, aš vagis, — tariau: — bet tamsta, poneli, ko verki?

— O kas tave vagimi padarė? — paklausė ponas.

— Badas, kas kitas?

— Badas, kada mano klėtis pilna! Ir aš to ne-pastebėjau!

Supratau, ko verkė ponas.

Paskui pasodino mane prie stalo, visokių val-gymų padėjo, pats valgė ir mane ragino; štai, taip prie vieno stalo, kaip su jumis šiandien, taip tada su ponu sėdėjau... Pavalgėva; ponas pridė-jo krepšį visokių skanėstų, pasiėmė kepurę ir sy-kiu su manim nuėjo į mano butą.

Oi juokėsi jam akys, kada mažučiai ėmė čiauškėti, apie krepšį sutūpę, o jis jų galvas glostė; o kad į išblyškusius veidus žiūrėjo, tai vėl rasa akyse blykčiojo.

Nuo tos nakties kas diena ėjo ponas per so-džių, dažnai bernas iš dvaro vežė tai miltų, tai šio, tai to; ir bado nebeliko — išbėgo nuo mūsų...

— Jis kiekvieną vargą padėjo mums vargti; jis visus išlydėjo; aš vienas jo valsčiuje užsilikau jo palydėti...

Keista buvo ta naktis! Tos ašaros taip mus surišo, kad buvome, tartum viena didelė giminė, o jis mūsų tėvas; nebeliko tada pas mus nei ba-jorų, nei mužikų, nei pono, nei vergų. Ir jūs ste-bitės, kad šiandien aš verkiu, aš, kuris girdžiu nustojant plakus jo širdį, tartum jaučiu ranko-se jo šalančią ranką!... Atsiminė mane, pasikvie-tė, akis jam užspaudžiau... ir neverk tu, žmogau!

Visusmet man likosi aišku, kad menkesnio proto ir doros žmogui sunkiau suprasti šviesųjį, taurųjį, kaip šiam teisingai vertinti aną.

Vydūnas

Officialus Skyrius

K. of L. NATIONAL CONVENTION — SEPTEMBER 9-10-11, 1949

The Elizabeth convention committee is working very hard to help make the convention a success. A round of interesting entertainment is being planned including a semi-formal dance for Saturday evening and a banquet at a Newark hotel for Sunday. The registration fee is set at \$10.00, which may be sent to the committee secretary, Miss Ann Mitchell, 552 Bond Street, Elizabeth, N. J.

OSMANSKI HONORS AL BLOŽIS

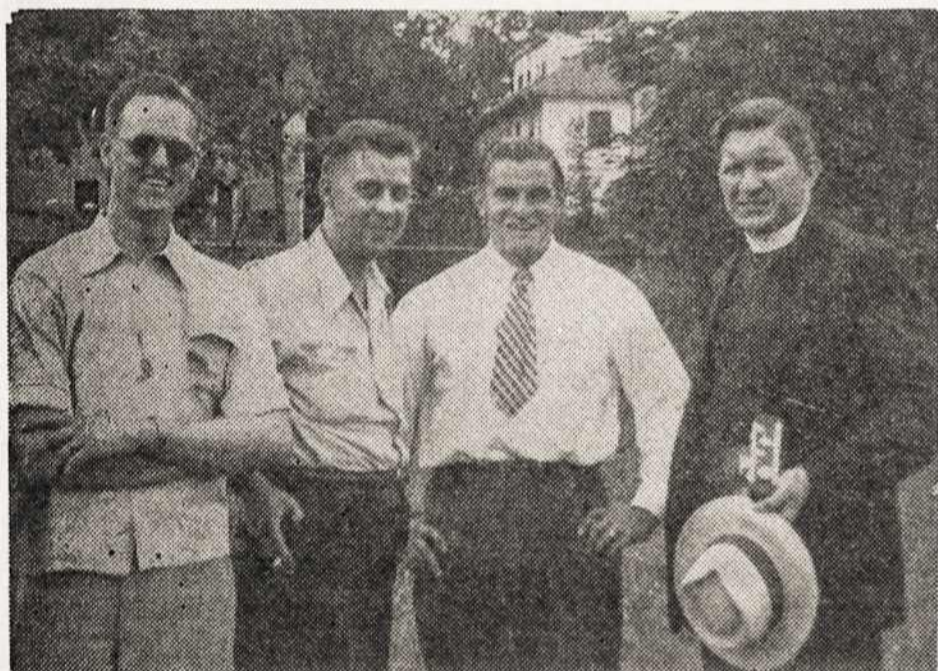

Photo by J. Adikonis and I. Platukis

Joe Osmanski of Chicago Bears (3rd from left) was guest speaker at the New England District K. of L. Day, Brockton, Mass., June 19. He is with Stephen J. Contons and Bronius Kudirka, Co-chairmen of the day's committee and Fr. John Jutkevičius, National Spiritual Director.

CHICAGO DISTRICT, KNIGHTS OF LITHUANIA, sent copies of a Resolution and Petition to all City Editors, Weekly and Sunday Newspapers, Press, Radio, Television and Periodical Reporters, supporting the all-out movement to Liberate Lithuania, Latvia and Estonia by 100,000 American Lithuanians of Chicagoland who expressed themselves in the huge DECLARATION OF INDEPENDENCE DAY rally held in Chicago on July 4. Senator Scott W. Lucas of Illinois, Congressman Melvin Price (22nd District), Congressman Sidney R. Yates (9th District), Congressman Barratt O'Hara, together with Governor Adlai E. Stevenson and Senator John C. Luczynski, representing the Governor of Illinois at the Lithuanian Declaration Day affair, assured the American Lithuanians that the United States Government is prepared to take action to protect the Baltic Nations peoples from

being deported and murdered by the U.S.S.R. Mr. Stephen J. Kane member of Council 36, was chairman of the K. of L. Day affair. At the 1949 National Convention of the Knights of Lithuania to be held in Elizabeth, N. J., September 8-9-10-11, further action will be taken by the delegates from the Chicago K. of L. district.

CHICAGO K. of L. DAY

Too often our picnics, dances and other gatherings are merely light, social affairs, devoid of any meaning or significance. Not so was the K. of L. Day at Chicago last July 4. It could have been just another outing. Instead, owing to a tremendous amount of work (with imagination!) put in by a large and capable committee under the chairmanship of Stephen J. Kane plus the excellent cooperation received from the Chicago membership, the day became a huge rally for the liberation of Lithuania, with parades, music, songs and solid speechmaking. The hours-long program was climaxed with the passage of strongly worded resolutions to the President of the United States and every Congressman.

"Give immediate assistance", one petition read, "to the American Lithuanian veterans of World War II who desire to fight, if necessary, to remove Russia from their Fatherland." Those are sharp, demanding words, and we can be proud of them.

For almost a decade now the Lithuanians have exhibited their inborn patience, accepting with faith the platitudinous promises offered us in high places. But diplomatic assurances have availed us nothing. Our people are being scat-

1949 K. of L. DAY COMMITTEE CHAIRMEN:

Front Row, Left to Right: Adeline Shytell (36), Frank Petkunas (36), Philomena Rekasius (36), Jack L. Jatis (112), Laura Yucius (5), Peggy Zakaras (36), Mrs. Frances Macievic (36), Stephen J. Kane, Chairman (36), Mrs. Stelle Pavis (14), Kastas Zaromskis (36), Mrs. Norbut, John Kass (36), Jeanne Pavis (14).

tered to the four corners of the earth. Our nation is being exterminated. It is time for action, time for something that goes beyond mild pleas and soporific responses to our pleas. If the United States Government professes to recognize Lithuania's accredited representatives in this country and, through them, Lithuania itself, why has our Government not insisted that the Lithuanian people be represented in at least some of the councils of the United Nations? The Lithuanians, too, have "certain unalienable rights" and they have no less a right to membership in a lawful community of nations than has Russia, which denies the existence of all rights, whether they be God-given or man-made. Must the Lithuanians bow to the ever-present Soviet veto and deny our own existence? If we exist, — and all freedom-loving peoples readily admit this long-established fact — why, then, have we no voice in world councils, why must we continue to yield to the Soviet tyrant's dictate that there is no Lithuania just as there is no God?

The historic and well-organized demonstration at Vytautas Grove was a valuable contribution to the cause for which our recent distinguished guest, Msgr. Mykolas Krupavičius, has pleaded with us so fervently. Chicago's forceful example proves that the Knights can become the rallying point for Lithuania's liberation movement in America.

DEADLINE FOR MANDATES — SEPTEMBER 1

All convention mandates must be sent to the Financial Secretary for verification of the delegates' membership standing. Please rush your mandate to me at once or no later than Sept. 1, as after that date I shall be enroute to the convention. Hoping to receive your customary cooperation,

Anna Mae Uznis, Fin. Sec'y.

K. of L. 36th National Convention Elizabeth, N. J.

SEPTEMBER 8-9-10-11, 1949

THURSDAY — SEPTEMBER 8

Registration 11 A. M. to 8. P. M. at Lithuanian Liberty Hall — 269 Second Street.
Get-Together Social — Thursday Evening at Lithuanian Liberty Hall.

FRIDAY — SEPTEMBER 9

8:45 A. M. Mass For Deceased Members at Sts. Peter's and Paul's Church, Ripley Place.
10:00 A. M. Opening Session — Parish Hall — Ripley Place.
1:00 P. M. Lunch — Lithuanian Liberty Hall.
2:30 P. M. Second Session — Parish Hall.
7:00 P. M. (to be announced later)

SATURDAY — SEPTEMBER 10

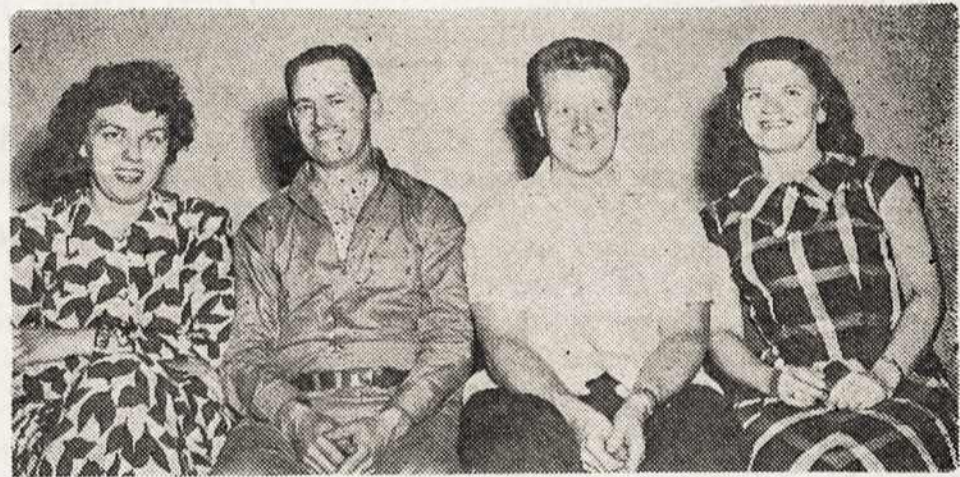
8:45 A. M. Mass at Sts. Peter's and Paul's Church.
10:00 A. M. Third Session — Parish Hall
1:00 P. M. Lunch — Lithuanian Liberty Hall.
2:30 P. M. Fourth Session — Parish Hall.
8:00 P. M. Semi-formal Dance at Lithuanian Liberty Hall.

SUNDAY — SEPTEMBER 11

10:00 A. M. Meet For Parade at Parish Hall.
10:15 A. M. Parade.
10:45 A. M. Solemn High Mass at Sts. Peter's and Paul's Church.
1:00 P. M. Lunch at Parish Hall.
2:30 P. M. Final Session — Parish Hall.
7:00 P. M. Semi-formal and Closing Convention Banquet at Essex House, Newark, New Jersey.

Registration Fee — \$10.00.

EXECUTIVE COMMITTEE OF THE 1949 K. or L. DAY

These are the K. of L. Leaders responsible for the great turnout of 6,000 people at the Vytautas Grove in Chicago on the Fourth of July for the K. of L. Declaration on the movement to Liberate Lithuania:

(Left to right) Anne Shukes (14), Jack L. Jatis (112), Stephen J. Kane, Chairman, (36), and Aldona Sleinis, Sec'y. (14). Missing from the picture is Valerie Sarockas, Co-Chairman, (112).

VADU KURSAI — rugpiūčio 19, 20 ir 21, Thompson, Conn. Valdybų nariai ir komisijų pirmininkai norintieji dalyvauti kursuose prašomi jau dabar užsiregistruoti. Daugiau informacijų apie kursus rasite gegužės VYTYJE.

●
*Visa, kas kruta, kas rangos,
Amžiams negęstantiems gimsta.*

Jurgis Baltrušaitis.

●
*Apsaugok, Aukščiausias, tą mylimą šalį,
Kur mūsų sodybos, kur bočių kapai.*

Maironis.

Elizabeth, N. J.

COUNCIL 52

Arrangements for the thirty-sixth national convention of the Knights of Lithuania in Elizabeth September 8, 9, 10 and 11 are nearing completion. Vincent Zakarevich is general chairman and president of Elizabeth Council 52.

William Senkus is arranging with the Elizabeth Public Library a three-day Lithuanian exhibit. The display will feature Lithuanian oil paintings, woodwork carvings, native costumes and other works of art. City officials, including Mayor James T. Kirk, will be invited to attend. The exhibition will be opened to the general public at 1 P. M. September 8 with a special program.

On September 9 the delegates and guests will attend mass at 8.45 A.M. at St. Peter and St. Paul's Lithuanian Church. Blessing of the New York and New Jersey Knights of Lithuania district flag and special outdoor services for deceased members also will take place that morning. Breakfast will be served in the parish hall, prior to opening at 10 A. M. of the first conclave sessions. Mrs. Dometilia Staboris and Mrs. Ronnie Naryaukas will be in charge. Various social affairs and luncheons will be held at Lithuanian Liberty Hall.

A yacht, "The Sightseer", has been engaged for Friday evening, September 9, for a sail up the Hudson River. Rehearsals are now in progress by a group of refugees, recently arrived from Europe, who will present a program on the boat under the direction of Joseph Zilevičius, organist at St. Peter and St. Paul's Church.

On Sunday, September 11, there will be a street parade starting at 10.15 A.M. and the delegates, guests and others will gather at the church for solemn high mass at 10.45 A.M. A dinner to close the convention is planned for 7 P.M. at the Essex House, Newark.

Delegates from Elizabeth Council 52, include Rev. Anthony Kasper, Charles Grinchis, Daniel Degutis, William Senkus, Josephine Adams, Helen Pinkin and Ann Mitchell. Beatrice Montville will be the alternate.

Mr. Degutis is chairman of the

ŠALTYŠIUS

Šalia kelio vieškelėlio

Gyveno šaltyšius.

Vai dūda ir vėl dūda, dūdytėle,

Gyveno šaltyšius. (2)

Jis turėjo tris sūnelius,

Visus tris kaip vieną.

Vai dūda...

Vienas Jonas, antras Baltrus,

O trečias Matjošius.

Vai dūda...

Nuvažiavo į Alytų

Pirkti Jonui dūdą.

Vai dūda...

Jonui dūdą, Baltrui skripką,

Matui pyragėlį.

Vai dūda...

Anei dūdos, anei skripkos,

Anei pyragėlio.

Vai dūda...

souvenir program booklet. Assisting Mr. Degutis are W. Senkus, V. Zakarevich, Veronica Krezonis and Frances Balandis. Father Kasper has written the history and Joseph Degutis, the sports activities of Elizabeth Council for the publication.

LEADERSHIP COURSE

A three-day course in leadership and self-improvement, sponsored by the Supreme Council, will be held August 19, 20 and 21 at Marianapolis College, Thompson, Conn. Attending from Elizabeth will be Father Kasper, Marion Bernotas, Mitchell and Ann Baronas.

BOWLING TROPHY

It was announced at the council session that the Elizabeth group has submitted the name of the late John "Shorty" Peckaitis to be inscribed on a bowling trophy which the council won this year in the New York and New Jersey district bowling league.

Great Neck, L. I., Council 109, was host on July 31 to Elizabeth Council at a softball game. A special bus transported the Elizabeth group to Great Neck, where there also was a swimming and picnic program.

Jean Pasko was admitted to membership at our recent meeting.

South Boston, Mass.

COUNCIL 17

Favorable reports on our monthly social, Minstrel Show and council picnic were given at our last meeting. After the business session, refreshments were served.

MONTHLY SOCIAL

One fine cool Saturday evening, about 50 members piled into private cars and drove out to the beach. Everyone enjoyed swimming, racing and other sports arranged by our capable committee. The weenie roast was deliciously prepared by Tony Yakavonis and Joe K. The entire evening was a social success. We are now awaiting another out-door social.

On July 7 there was a royal party given to all participants in the Minstrel Show. It was held in our K. of L. clubrooms. Wasn't that a tasty cake we were served? Thanks, Nellie Grinkevich! Dance music was furnished on records by Master John Tumas.

COUNCIL PICNIC

Our picnic held at Romuva Park was a success despite the rain. We couldn't have much of a softball game in the rain, but it was just perfect for dancing — which we all did to the strains of Al Stevens Orchestra. The committee, headed by Al Stakutis, deserves credit for the outcome of the picnic.

NEWSIES FROM HERE AND

THERE

Congratulations are in order for Pat Zibutis and Al Akule who were wed July 31 also Anele Marks and Frank Davis who were wed on July 30.

Joe Mat is recuperating from an acute appendectomy and is coming along fine.

Victor Anchukaitis, together with Angie Masionis and Genie Glineckas worked very hard at our monthly social last month.

Worcester softball team beat Southie at the district picnic. Cheer up boys, there is always a next time.

SUNSHINE

Worcester, Mass.

COUNCIL 116

DISTRICT PICNIC

The annual New England Sports Day took place at Romuva Park in Brockton, Mass., on June 19. Our boys took on the South Boston boys in a softball game and even though South Boston insisted on playing with ten men on a team, instead of the usual nine, Worcester defeated Boston 15 to 3. At the end of the seventh inning, Helen Gvazdauskas was sent in as a relief pitcher. South Boston thought they were going to have a field day but Helen surprised them by giving only one hit. Joe Osmanski, the guest speaker that day, told Helen she could play on his team any time she wanted. Helen was thrilled about this offer until someone told her that Joe Osmanski plays football. Work and play were the theme that day and an enjoyable time was had by all.

PARISH BENEFIT

Sunday, June 26 was the day of Our Lady of Vilna's annual parish picnic. The K. of L.'ers who worked at this affair were: John Puras, Charlotte Mitchell, Dorothy Sinkavitch, Helen Gvazdauskas, Mickey Sourusaitis, Bill Kissell, John Andruski, Ann Markvenas, Teresa Kasper, Louise Totilas, Jackie Kasper and Donald Kamandulis. Hats off to you people for helping to make the parish picnic a huge success.

Marianapolis College, Thompson, Conn., was the setting for the annual fourth of July Lithuanian picnic. Three of our girls helped out at the Worcester refreshment stand, namely Helen Gvazdauskas, Teresa Kasper and Dorothy Sinkavitch. The 116 boys' and girls' softball teams were scheduled to play that afternoon but, the day being too hot, we were then entertained by the Worcester D. P. choir and the Worcester Lithuanian Youth Band.

WEENIE ROAST

The week of July 10th and the beginning of the 17th were cloudy and rainy days but God seemed to smile upon us and on Tuesday the 19th, the sun with all its glory appeared, enabling our council to have a weenie roast at Sunset Beach, Shrewsbury, Mass., as planned. The roast itself was held on one of the many islands that speckle Lake Quinsigamond. The owner of Sunset Beach was good enough to provide us with five rowboats and five canoes to get to the island. Those who were ambitious swam to the island. We had guests from C-17 (So. Boston) and C-26 (Worcester). If anyone is wondering what those flashes were that appeared every so often, it wasn't lightening only John Puras with his flash camera. John is a regular photography bug, you hardly ever see John without a ca-

mera; so be on your guard you may be his next victim.

MARRIAGES

Dan Cupid has had a busy year, his latest victims are: Peter Gvazdauskas and Bertha Gedmin of Westfield (C-30). They will march down the aisle September 17. Mary and Helen Gvazdauskas will be bridesmaids. Vera Jurgalonis and Frances Scarbeau will also become Mr. and Mrs. on September 10th. Vera and Franny were honored with a shower on June 25 at the L.N.C. Club. Best wishes to the future newly-weds. Mr. and Mrs. Charles Adamaitas (Lucy Meskinas) recently returned from their honeymoon in Canada.

News flash! Ed Vaskas just returned from a trip to Detroit. Something, I bet, he was planning since the last national convention held there.

Speaking of the national convention, many of our members are making plans to attend the forthcoming one in Elizabeth.

Our clubrooms are coming along very nicely and if the committee sustains the same pace it has, the clubrooms will be completed in time for the New England District Convention of which our council is host. The clubroom committee consist of Bill Kissell, chairman, Aldona Pauliukaitis, Teresa Kasper, Dorothy Sinkavitch, Helen Gvazdauskas, Jackie Kasper, Felix Jason, John Puras, and Emmy Janaitis. The committee has been working hard.

DISTRICT CONVENTION

Our council is to be host at the New England District Convention. A fine program has been arranged. Saturday night, the annual "Nightmares Show" will be presented followed by dancing. Sunday Mass will be held at eleven o'clock and the session will begin at two o'clock. A buffet lunch will follow the session.

"Moon-struck"

Westfield, Mass.

COUNCIL 30

The highlight event of last month was the marriage of our president, Gladys Jegelewicz, to Peter Lakavicz. Both are active members in our council, and we wish them happiness in their wedded life. Pauline served as one of the bridesmaids.

Anne Miller leads the "Life of Riley" these days! By the way, how did you and Pauline Pronckietis enjoy your plane rides?. Nellie Lingaitis and Anne Jutt have been busy dancing away their Thursday nights. Helen and Jeanette Griggs became aunts for the third time — another niece!

WORTHY OF NOTE

Gladys Kazlauskas, high school graduate of 1949, was voted as the most Popular girl from a class of

over 200 students and as having the best personality. This must have pleased Frankie Jonaitis! Bertha Gedmin is wearing an engagement ring these days! Nellie Mikelis enjoyed the week-end of the 4th of July at a cottage out in Congamond with a group of girls. Frances Mikelis spent part of her vacation at Cape Cod. Father Puidokas also took off on a little vacation, but Westfield must have Delaware beat, as he is back again!

Jay-bird

Dayton, Ohio

COUNCIL 96

After a very successful bowling season, our members gathered together for a party on July 10th, to receive the trophy, prize money and reminisce over our bowling sessions. Mike Petkus, our president's team, won the trophy with the help of Kitty Zubrick, Bea Noreikas, Stan Sluzas and Frank Gudelis. Congratulations! Eloise Sluzas had high game for the women; Pete Petkus, had high game for the men, with Joe Noreikas a close second. High single team game was, believe it or not, the cellar contenders, Jake Goldick, captain; Anne Scott, Anne Gudelis and Pat Zelinskas, all beginners. They also received individual consolation prizes. Anne Scott and her committee did a wonderful job of preparing and arranging the party. Mr. B. Pakstras and his all D.P. Orchestra provided us with beautiful waltz and polka dance music.

Eleanor Ambrose held everyone's attention as she related her trip to Chicago. She's still up in the clouds. Could it be one of the Lubert boys, Eleanor? Kay and Stan Sluzas were kept busy serving refreshment!

Mr. and Mrs. Joe Noreikas are receiving felicitations on the birth of their third child, a baby girl.

Mary Ann Ambrose is vacationing in Canada. The whereabouts of Kitty Zubrick these days is unknown. Frank Gudelis slowly but surely is beginning to dance to the tune of "Noriu Miego". Ted Sluzas was boasting of his Mission work while sojourning in Canada. He gave Father Stepaitis, O.F.M. a helping hand in forming a K. of L. Council in Canada. We only wish there were a few more conscientious workers like Ted. Stan Vaitkus lately, has been coming around and helping out! Glad to see you, Stan. How about some of you other members giving us some moral support?

EXCURSION

Excitement is awaiting our council as we busily complete plans for an excursion to Coney Island, Cincinnati, Ohio, August 21, with the Columbus K. of L. Council. This outing will enable us to get better acquainted with the Columbus members.

Dottie.

Worcester, Mass.

COUNCIL 26

The most popular spot in the parish is our newly decorated club-room. Reason: — it's the coolest spot in town; and secondly, we are now the proud possessors of a beautiful Television Set.

FALL EVENTS

Two enthusiastic committees are already busy planning our annual Autumn dances—the Harvest Dance to be held sometime in October and the semi-formal dinner dance. Hillcrest Country Club is engaged for the latter. Promises are that this year's affairs will be bigger and better than ever before. Also rehearsals for our Lithuanian Minstrel Show are already being held under the direction of Maestro Joe Sakaitis.

MARRIAGES

Wedding bells have rung for Monnie Kunsaitis and Al Savolis; next month Adelle Bisko and Frank Chesnul (1) will be wed. Lots of luck to both couple.

VACATIONING

Alfreda and Bob Kelley are well tanned after a trip to Brewster on Cape Cod... Ann Yuska and her sister are going clear across the country to Seattle, Washington for a visit... Tony Morkunas stayed a little closer to home and fished out Lake Quinsigamond. Rumor has it that every day is Friday for the Morkunas family... The Gadilauskas' second honeymoon was spent at Lake Sunapee, and their buddies, the Purases are contemplating a trip to Bermuda, the lucky kids!... Mary and Pete Jankowski took the scenery in at Lake Winnepesaukee and through Canada... Franny Nockunas and Ann Rainikaitis plan to paint New York and Atlantic City a bright shade of red... Kathie Yakutis, Angie Sarapas and Joe Sakaitis are among those planning to spend their vacations in Elizabeth at the National Convention. Kathie is delegated by our council to attend the K. of L. Leadership Course at Marianapolis.

A bus load of members invaded Ocean Beach Park in New London, Conn. for our annual beach trip. After going all the way to the ocean, some of the members spent the day by the fresh water pool. Everyone came home sunburned, exhausted, but still happy.

We lay out a welcome mat for Joe Kazlauskas and Bob Yakutis who signed on the dotted line at the last meeting.

We extend best wishes to Eddie Grazulis, who enlisted in the Navy.

"Dvi žvaigždutės"

MR. AND MRS. PETER JANKOWSKI,

Worcester, Mass.

On June 25, 1949, Mary T. Jurgelionis and Peter Jankowski, members of Council 26, were married at a nuptial mass in St. Casimir's Church, Worcester, Mass. Fr. M. Tamulevičius, spiritual advisor of the New England District K. of L., officiated at the wedding ceremonies. Mr. Jankowski is an active member of the Knights of Lithuania organization, and has held offices in the council as president, vice president, secretary and director of the dramatic group, and in the New England district, she is member of the Ritual Committee. She is also 4th degree member of the K. of L. For a number of years, Mrs. Jankowski has been an active choir member and president of it. For her untiring work, she was named honorary member of the parish choir. Mr. Peter Jankowski has gained prominence in the sport world as captain of the High School of Commerce, Worcester, Massachusetts golf team and as a participant in the Wachusett 4 ball invitation tournament, where he was a prize winner. We of the Knights of Lithuania are proud in seeing our active K. of L. members continuing their work as married people as effectively as they had done as individual members. Best wishes to Peter and Mary in their wedded life.

Newark, N. J.

COUNCIL 29

COUNCIL ACTIVITIES

In accordance with our religious program a portion of our meeting will be devoted to the discussion of Catholic Doctrine and its application to our every day life. We believe that the institution of this program is necessary to better equip us against the attacks on our religion by its many enemies. These discussion periods will be held under the direction of Father Bustyks of the Holy Trinity Parish of Newark.

We welcome into the council three new members: Joseph Kungus, Matthew Buyus and Mrs. Anna Pocius.

The Entertainment Committee announces that our annual outing will be held on August 21. As in the past, we shall again venture to Belle Meade for a day of fun and frolic.

Our deepest sympathy is extended to Frank Vaskas whose Mother recently passed away.

ECHOES FROM THE HALL

Ruth Thompson received the surprise of her life when the passengers of the 7:20 a.m. bus (on which she commutes to New York daily) gave her a Bridal Shower.

VACATIONISTS

Marge Papartis spent sometime in Florida; the Ukers girls, Ann and Emily, just returned from a tour of Canada; and Mr. and Mrs. Dulunas were sojourning in Washington D. C. and Virginia.

In spite of the inclement weather C-29ers were out in force to support the N. Y.—N. J. District Picnic.

"DEEP PURPLE"

Philadelphia, Pa.

COUNCIL 3

Our outing at Mermaid Lake was a grand and enjoyable affair in spite of slight raindrops. A midget — size card game was especially enjoyed by Ed Lusic and the Junior Girls.

Our chorus director, recently arrived from Europe, is most welcomed by all vyčiai.

Those blissful wedding bells have rung again! Congratulations and a long and happy life to Al Rupsis and Phyllis Novitsky!

VACATION TRAVELERS:

"Sis" Majackas spent a part of her vacation in New York and at home. Spending the summer at home are Frannie Nash and Tony Klimas. July 4th week-end was spent in Canada by Joe Yanulaitis. Most of our members are enjoying Wildwood this year!

SICK LIST

Frannie Azaranskis is recuperating from a hot day spent in Wildwood. Anne Martusky and Johnnie(?) became ill with sun-poisoning from a week-end at Atlantic City.

NEW MEMBERS

Regina Uloža, Stanley and Aldona Šilas, Jadviga Machaite, Vytautas Burokas, Betty Kennedy, Vytautas Balsuckas, Sniega Jurskis, Raymond Ruskus, Henry Barsevičius, Frances Vaitkus and Milda Klapatauskas. We welcome you all.

Missing from the beginning of June is Ed Valavičius.

A vote of thanks is expressed to all the picnic workers. **"Stacy"**

K. of L. Calendar

AUGUST 19-21 — Marianapolis, Thompson, Conn., K. of L. Leadership Course.

AUGUST 21 — Newark (29) Annual Outing.

AUGUST 21 — Dayton (96) Excursion.

SEPTEMBER 17 — Brooklyn (41) Dance.

SEPTEMBER 24-25 — New England District Convention. Worcester (116) host.

OCTOBER 29 — Newark (29) Halloween Dance.

OCTOBER 29-30 — Ohio-Michigan District Convention. Detroit (102) host.

NOVEMBER 5 — Chicago (36) Dance.

Great Neck, N. Y.

COUNCIL 109

The month of July certainly turned out to be a busy one for us. What with Rituals, beach parties, a bus ride, a baseball game with Maspeth and our "MALT HOP" dance, we were really steppin'.

Our Ritual Ceremonies were held on July 2. Nine members received their first degrees. We certainly never expected it to be so easy after trying to memorize all those Lithuanian prayers. Father Burkus of Maspeth gave an interesting talk about conditions in Lithuania. After the Rituals, a social was held. Al Wesey surprised us with his tousle-headed version of a tired and weary violinist!

Early Sunday morning, July 3, we all rode out to Jones Beach for one of our famous beach parties. Joe Remenchus pitched his paint-laden tent and soon most of the sun-loving(?) K. of L'ers were beneath it to protect themselves from the sun. But three gals who really did appreciate "Ol'Sol" were Mary Wesey, Bertha Stancavage and Mary Truss.

We all express our deepest sympathy to Eva Ippoliti on the recent death of her Mother. Eva has gone home to Maine and does not intend to come back to Great Neck except for occasional visits. We'll miss her.

Come rain or shine, the Great Neck K. of L. always comes through! Proof of which was the bus load of members that went to the New York — New Jersey Picnic in Linden, New Jersey on the 10th of July in spite of

the rain. Think we know practically everything that's possible to know about the fire department; what with Harry Rubenau, Paul Sikorski and "Chinky" really giving each other a hard time by elaborating on antics at the fire tournament of a week before.

HEARD AROUND!

Betty Gene Jacobs (109) and Al Wezwick (110) have already found an apartment and are now waiting for that big day in October.

Bertha Stancavage and Harry Rubenau are pricing engagement rings.

Wonder if Newark, N. J. still has as much an attraction to Jo Rusas as it used to have.

Stanley Bukunt is also on the verge of a trip to the altar in the immediate future.

Detroit, Mich.

COUNCIL 102

CONVENTION NOTE

Detroit is planning on turning out in full force for the coming National Convention at Elizabeth, N. J. As last year's host, we extend our best wishes to Council 52 for a most successful 1949 Convention. We have high hopes of seeing all of our old friends and making a lot of new ones.

DRIVE FOR MEMBERS

Our last meeting was made doubly interesting by the visit of Ed Vaskas, national membership chairman of Worcester, Mass., who spoke on the importance of recruiting new members.

IN SERVICE

Our only gal in service, Alleen Petraitis, was home for a sixteen-day leave in July. Alleen had just completed the Officers' Candidate School and is now a 2nd Lieutenant. While at home, a party was given in her honor by Mary Ellen and Connie Carruthers. The Lieutenant is now stationed in San Antonio, where she will await further orders. Congratulations Alleen, we're very proud of you.

MARRIAGES

Gena Podzius and Gus Baiback entertained the members of their bridal party (nine couple) at the cottage of Mr. and Mrs. Sackle on Union Lake. The wedding nuptial is to take place on August 21. Speaking their vows on September 4 will be Mary Ann Peterson and Joe Guerriero; and, taking that fatal step on September 10 are Marie Bacchian and Joe Petraitis.

DON'T FORGET!! In order to bowl in the K. of L. league, you must be a paid-up member. All wishing to participate during the coming season, please notify one of the bowling officers — Ray Medoinis, Joe Bakanoski, George Sinkus, or Aldona Nausedas, as soon as possible.

Al & Ray

Independence Day Resolution in Behalf of Lithuania's Liberation

IN SOLEMN and traditional observance of the glorious 173rd Anniversary of the Declaration of Independence by the United States of America, the Lithuanian-American Youth, of Chicago, Illinois, and surrounding localities, at their annual K. of L. Day assembly at Vytautas Park, under the auspices of the Knights of Lithuania Chicago District, a subdivision of a national Lithuanian -American Catholic Youth organization, do hereby solemnly re-affirm their allegiance to the Flag of the United States and its government, and guided by the immortal principles embodied within the Declaration of Independence — self-evident truths, "that all men are created equal; that they are endowed by their Creator with certain inalienable rights; that among these are life, liberty, and pursuit of happiness...", do hereby in behalf of the land of their fathers — Lithuania, and other cruelly victimized nations under the ruthless tyranny of Red Russia, voice their great concern and move the adoption of the following resolutions:

WHEREAS, in view of the fact that numerous urgent resolutions and memoranda have been presented by the Lithuanian-American Council, a representative body organized in the cause of Lithuania's liberation movement, to which the Knights of Lithuania and all other true Lithuanian-American organizations affiliate, wherein our government of the United States has been informed as to the serious and intolerable conditions of extreme cruelty aimed at complete annihilation of the nations of Lithuania, Latvia and Estonia, and urgent intercession requested, yet seemingly, nothing has been done to halt this unbridled terrorism, in fact, as of today from the reports in the American press, this brutal vandalism has increased in tempo rather than diminished.

WHEREAS, the Knights of Lithuania; at its 35th National Convention (Sept. 1948 at Detroit, Mich.), adopted and forwarded through its officers a vitally urgent resolution in behalf of Lithuania's liberation as a free and sovereign nation and alleviation of its peoples great suffering. This resolution pledged our entire membership, a greater part of which served our country with distinguished honor during the last war in the cause of freedom for all mankind. To this resolution we concur and earnestly request immediate action by our government to champion the cause of true democracy, even by armed force if necessary, against our arch and tyrannical common enemy — Communism.

WHEREAS, it is self-evident that the evil menace of Communism lies not only from without but within our own borders. This scourge of humanity is even now endangering the very existence of our own country — the United States of America. Firm and immediate steps are necessary to rid this menace.

THEREFORE, BE IT RESOLVED, by the Lithuanian-American Youth of the Knights of Lithuania Chicago District organization, assembled at Vytautas Park, that this resolution be unanimously adopted, and that copies of this resolution be forwarded by the Officers of the Knights of Lithuania Chicago District, respectfully, to the President of the United States, the Secretary of State, Senators of the United States, Congressmen from Illinois, the American Press and to the Lithuanian-American press.

Adopted this Fourth day of July, 1949 A. D.

KNIGHTS OF LITHUANIA CHICAGO DISTRICT OFFICERS:

Vincent Ed. Pavis,
District President;

Anne E. Shukis,
District Secretary;

Rev. Stanley Gaucias,
District Spiritual Director.